

Biblijska pouka za učitelje

3 – 2017

EVANĐELJE U GALATIMA

Naslov originala:
Gospel in Galatians

Pisac:
Carl P. Cosaert

Prevod s engleskog:
Milan Šušljić

Izdavač:
Jugoistočna evropska unija Hišćanske adventističke crkve
Odeljenje za Subotnu školu

Odgovara:
Igor Bosnić,
Beograd, Radoslava Grujića 4

SADRŽAJ

1. Pavle, apostol neznabožaca – 24-30. septembra
2. Pavlov autoritet i evanđelje – 1-7. oktobra
3. Jedinstvo evanđelja – 8-14. oktobra
4. Opravdanje samo verom – 15-21 oktobra
5. Starozavetna vera - 22 – 28. oktobra
6. Prvenstvo obećanja – 29. oktobra – 4. novembra
7. Put prema veri – 5 – 11. novembra
8. Od roba do naslednika – 12 – 18. novembra
9. Pavlov pastirski poziv – 19 -25. novembra
10. Dva zaveta – 26. novembra – 2. decembra
11. Sloboda u Hristu – 3 – 9. decembra
12. Živeti po Svetome Duhu – 10 – 16. decembra
13. Evanđelje i Crkva – 17 – 23. decembra
14. Ponositi se krstom – 24 – 30. decembra

UVOD U EVANĐELJE U GALATIMA

Pavlova Poslanica Galatima s pravom se naziva duhovnim dinamitom. Osim Poslanice Rimljanima, nijedna druga knjiga u Bibliji ne blista takvim duhovnim pozivom na buđenje i reformu. Moglo bi se čak dokazivati da se na stranicama Poslanice Galatima, zajedno s Poslanicom Rimljanima, rodio protestantizam. Upravo se čitajući Poslanicu Galatima Martin Luter prvi put sreo sa slavnom novom porukom o opravdanju verom. Kasnije je pisao: „Poslanica Galatima je moja poslanica. S njome sam, da tako kažemo, sklopio brak.“

Sa svoje strane, upravo su Luterovi evanđeoski nadahnuti spisi u Aldersgeit ulici u Londonu 24. maja 1738. godine preobrazili život Džona Veslija, koji je onda pokrenuo duhovno buđenje koje se proširilo ne samo britanskim ostrvima već i po celom engleskom govornom području.

I adventisti sedmog dana su dužnici Poslanice Galatima. Proučavajući Poslanicu Galatima, E.J. Vagoner i A.T. Džouns su pomogli Crkvi da ponovo otkrije opravdanje verom osamdesetih i devedesetih godina devetnaestog stoleća.

Šta je učinilo Poslanicu Galatima takvim temeljem duhovnog buđenja i obnavljanja? Zašto je ona bila u stanju da dirne tako mnoga srca? Za razliku od mnogih drugih knjiga u Bibliji, Poslanica Galatima se bavi nizom tema koje su ključne za dušu hrišćanina. U Galatima, Pavle raspravlja o pitanjima kao što su sloboda, uloga zakona u spasenju, naš položaj u Hristu, priroda duhovnog života, kao i vekovnim pitanjem: kako da se grešni čovek opravda pred svetim i pravednim Bogom?

Naravno, i druge knjige, kao što je Poslanica Rimljanima, raspravljaju o nekima od tih istih pitanja, ali Poslanica Galatima je ipak drukčija. Ne samo da je zbijenija i jezgrovitija, već su njene bogate teme pisane snažnim ličnim i nepristrasnim pastoralnim tonom koji ne

može da ne dirne srca i da ih ne otvori uticaju Svetoga Duha, čak i danas, posle toliko vremena.

Iako nam se Pavlove poslanice obraćaju lično, naše razumevanje se može produbiti ako postanemo svesni prvobitne istorijske situacije o kojoj Pavle, pod vođstvom Svetoga Duha, raspravlja u njima.

Mnogi teolozi veruju da je Poslanica Galatima najranija od svih Pavlovih poslanica, napisana verovatno 49. godine posle Hrista, posle poznatog Jerusalimskog sabora (Dela 15). Ta poslanica je, možda, najraniji poznati hrišćanski dokumenat. Kao što Dela apostola i Poslanica Galatima objašnjavaju, prva Crkva se nalazila u oštroj borbi mišljenja o prirodi spasenja, posebno u slučaju neznabožaca. Prema grupi jevrejskih vernika, poznatih kao judaisti, samo verovanje u Isusa nije bilo dovoljno dobro za obraćene neznabiošce. Trebalo je da vernici iz neznaboštva budu i obrezani i da poštuju propise Mojsijevog zakona (Dela 15,1). Nije, onda, nikakvo iznenađenje što su neki od tih judaista, kada je Pavle osnovao crkvu u Galatiji sastavljenu od obraćenih neznabožaca, krenuli na put u Galatiju da „isprave tamošnja skretanja“.

Kada je vest o tom problemu stigla do Pavla, on je smesta reagovao. Videći da to lažno evanđelje o spasenju vjerom i delima preti da potkopa Hristovo delo, Pavle je napisao Poslanicu Galatima kao snažnu odbranu evanđelja. Najsnažnijim rečima, on je opisao to lažno učenje kao ono je stvarno – kao legalizam, čist i jednostavan.

U toku ovog tromesečja ovaj vodić kroz proučavanje poziva nas da zajedno s apostolom Pavlom putujemo kroz vreme dok on poziva Galate da ostanu verni Isusu Hristu. U isto vreme, on nam pruža priliku da razmišljamo o svom razumevanju evanđelja. Naša je iskrena nada da će u toku ovog tromesečja Božji Duh pokrenuti duhovno buđenje u našim srcima dok budemo ponovo otkrivali šta je Bog učinio za nas u Hristu Isusu.

Carl Cozaert, doktor filozofije, je pridruženi profesor Novog zaveta i ranog hrišćanstva. On predaje na Vala Vala univerzitetu u Koledž Pleisu, Vašington.

Prva pouka

Ključni tekst: Dela 11,18.

Učenik će:

Saznati: Opisati izazovne događaje koji su doveli do propovedanja evanđelja neznabošcima.

Osetiti: Postati svestan napetosti koja je pratila Pavlovo preobražavanje od vatrenog fariseja u vatrenog propovednika evanđelja neznabošcima.

Učiniti: Ponuditi svoje sposobnosti i svoj život službi Bogu i pripremiti se za službu.

Kratak sadržaj pouke:

I. Saznati: Idite po celom svetu!

A. Koje okolnosti su pratile razvitak službe propovedanja evanđelja neznabošcima?

B. Zašto je propovedanje evanđelja neznabošcima bilo tako evolucionarni potez prve Crkve i prvih hrišćana i kako su vernici odgovorili na taj izazov?

II. Osetiti: Izazovi i napetosti

A. Kakve je posledice progonstvo prvih hrišćana posle Stefanove smrti imalo na prvu Crkvu?

B. Na koje različite načine su starešine prve Crkve reagovala na Pavlovo pozivanje u evanđeosku službu?

C. Kako je mlada Crkva razrešila napetosti izazvane početkom propovdanja evanđelja neznabošcima?

III. Učiniti: Osposobljeni za službu

A. Koje preobražavanje nam je neophodno da bismo se pripremili za službu propovedanja?

B. Na koji način možemo da naučimo da se prilagodimo menjanju lica službe propovedanja evanđelja kao što je to učinila prva Crkva?

C. S kakvim različitim izazovima se mi kao starija Crkva suočavamo i kakva nam je promena neophodna?

Sažetak: Isprva se mlada Crkva suočila s odlučnim protivljenjem revnitelja Savla iz Tarsa; ali njegovo preobražavanje kao odgovor na Božji poziv imalo je kao posledicu razvitak snažne službe propovedanja evanđelja neznabošcima.

KORAK 1 - MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rastezanju: Slično Savlu iz Tarsa i mi možemo da budemo apsolutno sigurni - i isto tako apsolutno na pogrešnom putu – što se tiče onoga što verujemo. Biti otvoren na božansko vođstvo znači biti otvoren za iznenađenja, čak iako nisu laka ni ugodna.

Samo za učitelje: Naglasite činjenicu da je i Savlu/Pavlu i ranoj hrišćanskoj Crkvi bilo potrebno da dozvole Bogu da otvori njihove misli. Pavlu je bilo neophodno da vidi da je istinito upravo ono što je smatrao da nikako ne može biti istinito. Prvi hrišćani iz jevrejstva, nasuprot njemu, trebalo je da shvate činjenicu da evanđelje nije namenjeno samo njima, nego i neznaboščima.

Želite da postanete zaista loši? Ne loši u smislu da vas bližnji ne razumeju; ne loši kao nebrušeni dijamant s poslovičnim dobrim srcem; već loši kao neki od najgorih ljudi u svetu? Onda treba da započnete uveravajući sebe da ste dobri! Tako dobri, u stvari, da verujete da ste bolji od svih drugih ljudi. Ili, da niste u stanju da učinite bilo šta loše. I ne samo to, već i da je Bog na vašoj strani i da se svako ko se protivi vama u stvari protivi Bogu. Francuski matematičar i filozof Blez Paskal je napisao: „Ljudi nikada ne čine zlo tako potpuno i radosno kao kada ga čine iz religijskih razloga!“ To se može odnositi i na vas. To se može odnositi na bilo koga od nas kada, iz pogrešno shvaćene pobožnosti, stavimo sebe na Božje mesto i kada prestanemo da slušamo pravoga Boga.

U toku ove sedmice mi ćemo proučavati nekoga koji je prošao tim putem, Savla iz Tarsa. Savle je zaista daleko odmakao na putu, kao što je kasnije sam rekao, da postane najveći među grešnicima (1. Timotiju 1,15). Međutim, Bog je imao drugačije planove s njime.

Razmotri u razredu: Važno je za nas da budemo razumno sigurni u ono što verujemo i zašto verujemo. Kako da uravnotežimo taj zahtev s potrebom za poniznošću neophodnom da shvatimo da naše ideje i shvatanja mogu da budu pogrešne i da će im, možda, biti neophodna promena kada se produbi naš odnos prema Bogu i naše razumevanje Njegove Reči?

KORAK 2 - ISTRAŽI

Samo za učitelje: U Evanđeljima smo se upoznali s Isusom Hristom. Postala nam je poznata Njegova ličnost, Njegova priroda, Njegova misija i Njegov odnos prema svemu što se događalo pre Njegovog dolaska na svet. U Delima apostola vidimo kako su prvi učenici pošli napred u svetlosti Isusove misije i poruke. Gledamo kako se stari putevi postavljaju pred izazov, kako se životi ljudi preobražavaju i menjaju. Nigde to nije tako jasno objavljeno kao u životu i karijeri Savla/Pavla. Naglasi kako je taj proces nevolja i preobražavanja paralelan s njegovim u našem pojedinačnom životu.

KOMENTAR BIBLIJE

I. Krivi posmatrač

(Razmotri tekst u Delima 7,58. i 8,1-5. u razredu!)

U engleskom jeziku postoji izreka: „Čuvaću ti kaput!“ Kao što je slučaj i s mnogim drugim izrekama, ona dolazi iz Biblije, u ovom slučaju iz teksta u Delima 7,58. Može se shvatiti na dva načina: Neko se može slagati s nekim delom nasilja ili agresije, ali ne biti spreman da ga sam učini; ili to može da bude komentar nečije spremnosti na delo nasilja ukoliko se sam ne bude izložio opasnosti.

Kao hrišćani i proučavaoci Biblije, mi posmatramo Savla iz Tarsa kao velikog progonitelja hrišćana. Međutim, mi zaista malo znamo o njemu i njegovim aktivnostima pre događaja opisanih ovim stihovima. Da li je gajio snažnu odbojnost prema prvim hrišćanima pre nego što je slušao Stefanove propovedi? Očigledno su Stefanove propovedi bile dovoljne da ga pokrenu na neku vrstu aktivnosti, ali zašto? Da li ga je poruka privlačila iako ga je istovremeno odbijala? Da li je znao da je istinita, iako je istovremeno nagonio sebe i druge da veruju da nije?

Pogledajmo njegove postupke. On nije aktivno učestvovao u Stefanovoj smrti, sudeći prema biblijskom tekstu. Pisac ga možda ne

bi ni spomenuo da nije nameravao da nas upozna s ličnošću koja će kasnije biti veoma važna u njegovom izveštaju. Ukoliko je delovao kao nevini posmatrač, ako je to bilo sve što je Savle učinio, bilo bi nam teško da ga okrivimo na temelju informacija koje smo dobili u tekstu. Možda je on podstrekivao Stefanove ubice da ga ubiju, ali to nije zabeleženo. Suprotno izrazu koji je zabeležen ranije, on čak nije ni čuvao kapute. On je posmatrao svoje kolege kako kamenuju Stefana. Dva stiha posle toga dobijamo podatak da je odobravao Stefanovu smrt, ali možemo pretpostaviti da ideja nije potekla od njega.

Da li to sve znači da Savle nije bio kriv za Stefanovu smrt? On sam je osećao da je kriv; nosio je svest o ovoj krivici sve do kraja svog života. Imamo dovoljno razloga da pretpostavimo da je izveštaj o ovom događaju Luki dao sam Pavle (Luka se smatra piscem Dela apostolskih i Evanđelja koje nosi njegovo ime) i da je sam Pavle nastojao da Luka spomene njegovu ulogu i njegovo odobravanje zločina. Nekoliko stihova posle toga, u Delima 8,1-5, Pavle je prikazan kao krvožedni progonitelj kojega svi poznajemo.

Zašto Savle nije uzeo aktivnijeg učešća u kamenovanju Stefana? Da li je bio manipulator iza scene ili je čekao da vidi šta će starešine kojima se divio i koje je imitirao učiniti? U svakom događaju, njegova odluka da podrži to delo linčovanja, sakrivenog pod maskom teokratske pravde, čini ga isto tako krivim kao da je i sam prikupljao i bacao kamenje, iako je izgledalo da u tome nema baš nikakvog učešća. Samo ga je Božja blagodan mogla odvratiti od smera koji je sam izabrao za sebe.

Razmotri i ovo: Da li si ikada doneo pogrešnu odluku, odluku čije su posledice daleko nadmašivale trenutne okolnosti, time što nisi ništa učinio ili si pasivno dozvolio da se dogodi nepravda i zločin? Ako je tako, kako si postigao da se zlo popravi?

II. Savlovo obraćenje

(Razmotri tekstove u Delima 9,1-18; 22,6-21; 26,12-19; 1. Korinćanima 9,1; 15,3; Galatima 1,11.12.15.16. u razredu!)

Govoriti o događaju spomenutom u gornjih tekstovima kao o obraćenju je pravilno, ali nije potpuno tačno. Biblijska reč koju obično prevodimo kao obraćenje („sub“ na jevrejskom ili „epistrophe“ na grčkom) odnosi se na okretanje ili vraćanje Bogu ili putu koji vodi Bogu. Kao takvo, to je delo volje, koje podržava Bog i Njegov Duh.

Savle, sa druge strane, nije se sam obratio koliko je bio obraćen. Sve do trenutka kada se pred njime pojavio živi Hristos, koji ga je onesposobio za delovanje, ne vidimo nikakvog znaka promene srca kod Savla. Tekstovi u osmom i devetom poglavlju Dela ne kažu nam baš ništa od njegovom unutrašnjem stanju. Mi dobijamo dosta podataka o njegovom spoljašnjem izgledu, živo opisanom kao stanje divlje krvožedne životinje (Dela 8,3). Da li je Sveti Duh radio na njemu? Svakako, ali da to vidimo potrebno bi bilo da imamo mnogo više vere nego što je većina od nas sada ima.

Iskustvo koje je Savle stekao bilo je obraćenje koje je dovelo do dramatične promene i odvratanja od njegovih dotadašnjih puteva. I iako su poziv i iskustvo bili tako dirljivi, iako besmislena bi mogla izgledati sama ideja, Savle je, bar teoretski, odbio poziv. Ali, šta se zaista ovde dogodilo? Prvo, Savle je izgubio svoje telesne sposobnosti, uključujući i vid. Bog je Savlu oduzeo ono na šta se oslanjao. Sve što je mogao da učini bilo je da sedi i da sluša. I kada je Bog na kraju privukao njegovu nepodeljenu pažnju, dao je Savlu otkrivenje – otkrivenje koje je on sam kasnije opisao na nekoliko mesta kao priliku da vidi uskrslog Hrista. Bez obzira koliko su ostali bili skeptični prema tom iskustvu, Pavle ne okleva da izjednači svoje iskustvo s iskustvom ostalih apostola, koji su hodali i razgovarali s Isusom Hristom u toku Njegove zemaljske službe.

Isus Hristos je najbolje od svega što je imao dao Savlu, čoveku koji je to najmanje od svih drugih zasluživao. Nekima bi ta velikodušnost mogla izgledati odbojna, preterana. Ali, ako je neko svestan da je grešnik i da mu je potrebna pomoć blagodat, Savlovo obraćenje pokazuje koliko je bezgranična i moćna Božja blagodat.

Razmotri i ovo: Iako mi svi tvrdimo da verujemo u Božju blagodat, ponekad se možemo naći u iskušenju da posmatramo Boga kako je deli na kašičicu. Zašto smo u iskušenju da tako mislimo?

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Posluži se sledećim pitanjima da pomogneš vernicima šta nas Saulovo obraćenje uči o Božjoj blagodati i kako treba da odgovorimo na nju!

Pitanja za razmišljanje

1. Nama je stvarno veoma malo rečeno o Pavlovom ranijem životu i o uticajima koji su oblikovali njegov život? Šta mislite, koja je motivacija pokretala Savla da progoni hrišćane?
2. U Delima 9,5. tajanstveni glas opisuje Savla kako se praćaka protiv bodila. Na koji način je Bog „bockao“ Savla, čak i u vreme kada je izgledalo da se on ponaša potpuno suprotno Božjoj volji?

PITANJA ZA PRIMENU:

1. Mi smo svi sretali ljude, ili bar slušali o ljudima, koji su prošli kroz neko spektakularno obraćenje, dok nam naše izgleda prilično prozaično. Na koje načine vidimo da se Božja blagodat pokazala u našem obraćenju, možda baš u samoj činjenici da nismo morali da prolazimo kroz sva ta neobična iskustva?
2. Na koji način reaguješ kada se neka osoba u koju nemaš poverenja ili imaš razloga da je se plašiš ili odbacuješ promeni na bolje?

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: Priča o Savlu je najviše od svega priča o blagodati. Bog je pokazao svoju blagodat prema njemu kada je on nije ni tražio niti je osećao potrebu za njome. Oni koje progonio ili mogao progoniti naučili su kako se neko može istinski promeniti delovanjem blagodati i kako i sam može da pokaže blagodat. Sledeća aktivnost treba da navede vernike da blagodat učine delom svog svakodnevnog razmišljanja i života.

Aktivnost: Mi se svi suočavamo sa izazovnim situacijama ili ljudima u svom svakodnevnom životu. Kako reagujemo? Da li se prepuštamo gnevu? Da li izgovaramo izvesne reči ili fraze kada mislimo da ih niko ne čuje? Da li potajno gajimo svoju odbojnost prema nekome?

U toku sledeće sedmice, neka blagodat postane deo tvoga razmišljanja kada se budeš suočavao sa izazovnim situacijama ili odnosima. Posmatraj ih kao prilike za učenje, ili kao prilike da pokažeš blagodat. Kada te tvoje uobičajene misli zaokupe ili čak izlaze iz tvojih usta u obliku reči, svesno misli ili govori nešto drugo, bolje. Zaštiti svoje misli odgovarajućim biblijskim stihom. Kako je pokazivanje blagodati promenilo način na koji si postupao ili se osećao u takvim situacijama?

Sažetak: Pavle započinje svoju poslanicu Galatima autoritativnim i jezgrovitim pozivanjem

Druga pouka

Ključni tekst: Galatima 1,10.

Učenik će:

Saznati: Opiši kako je Pavle definisao autentičnost svog evanđeoskog poziva i svojih učenja.

Osetiti: Uživi se u revniteljsku vatrenost o odlučnost kojima je Pavle branio istinu evanđelja i borio se protiv pogrešnih učenja u Galatiji.

Učiniti: Odluči da se čvrsto držiš istina Pisma i da snažno podržiš njihovu odbranu.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Pavlova odbrana

A. Kako Pavle u prvim stihovima Poslanice Galatima objavljuje svoje gledište o svom pozivu i autoritetu da se bavi doktrinalnim učenjima i da ih ispravlja?

B. Na koji način Pavlov izveštaj o njegovom ličnom doprinosu evanđeoskoj službi podržava njegov zahtev za autoritetom? Na koji način su druge starešine u Crkvi opravdavale svoje zahteve?

II. Osetiti: Pavlova vatrenost

A. Koji izrazi u početku Pavlove poslanice govore o njegovoj snažnoj odbojnosti prema lažnim učenjima i njihovom uticaju na vernike u Crkvi? Zašto je Pavle osećao tako snažnu odbojnost prema lažnim naukama?

B. Na koji način su lažna učenja dovela do haosa u toku istorije Crkve?

III. Učiniti: Poziv na vatrenu odbranu načela danas

A. Koji jedinstveni doktrinalni izazovi prete danas Crkvi i pozivaju na odanu, odlučnu i hrabru odbranu s naše strane?

B. Šta treba da činimo da naša odbrana biblijskih istina deluje u saradnji sa Hristom i Njegovim Telom i na proslavu evanđelja?

Sažetak: Pavle započinje svoju Poslanicu Galatima autoritativnim i jezgrovitim pozivanjem na nadmoćnost Božjeg dara blagodati i odlučnim odbacivanjem svake druge, suprotne doktrine.

KORAK 1 - MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rasteenju: Evanđelje koje je Pavle propovedao i sada predstavlja čvrsti temelj hrišćanske vere. Sve u našem životu mora biti podloženo njegovom autoritetu.

Samo za učitelje: Naglasi činjenicu da je Pavle, braneći svoj autoritet učitelja, skretao pažnju na jedini istinski autoritet, na Isusa Hrista.

Internet i drugi oblici savremene tehnologije omogućuju svima da dobiju pristup neverovatnoj riznici podataka. U isto vreme, takva dostupnost je učinila mogućim da jedinstavno isključimo sve sa čime se ne slažemo ili što nam upućuje izazov. Prema tome, naš pogled na svet je oblikovan pod uticajem autoriteta koje smo sami proglasili verodostojnima.

Svet u vreme kada je Pavle pisao Galatima nije bio mnogo drukčiji. Bilo je mnogo ljudi koji su sebe proglašavali autoritetima, koji su navodili mnoštvo prividnih ili stvarnih razloga zašto njihovi protivnici nisu autoriteti. Pavlovi protivnici, koji su zastupali evanđelje koje nije bilo evanđelje, napadali su Pavla potkopavajući njegove zahteve za autoritetom, unoseći zbrku i sumnje u Crkvu. Pavle je odgovorio time što nije utemeljio svoj autoritet na svojim ličnim sposobnostima i kvalitetima već na najboljem od svih temelja: na svom susretu sa Isusom Hristom i na vesti, na evanđelju, koje je primio.

Razmotri u razredu: Pavle je celo svoje poverenje i veru utemeljio na evanđelju koje je bio pozvan da propoveda i na Onome koji mu je dao nalog da propoveda. Čemu ti ukazuješ svoje poverenje? U šta se ti uzdaš? Konačno, ko ili što predstavlja autoritet za tebe?

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: U prvoj Crkvi, kao i danas, srž celokupnog učenja se usredsređivala na jednu osobu, na Isusa Hrista, na Njegov život i Njegovu službu. U to vreme rana Crkva još nije imala celu zbirku dokumenata poznatih kao Novi zavet. Međutim, imala je žive apostole, ljude koji su poznavali Hrista i hovali s Njime u toku Njegove zemaljske službe. Naravno da se veliki deo autoriteta i poverenja pripisivao njima. Naglasi važnost Pavlove uloge kao apostola i značenje napora da se on dovede u pitanje ili potkopa.

KOMENTAR BIBLIJE

I. „Naš brat Pavle po danoj mu premudrosti napisa...“
(Razmotri 2. Petrova 3,15.16. u razredu!)

Većina dobro informisanih proučavalaca Biblije je svesna da najraniji hrišćani nisu poznavali nikakvog drugog autoriteta osim knjiga Staroga zaveta i da je Novi zavet, kakvoga mi danas poznajemo, bio oblikovan najranije u drugom stoleću. Međutim, 2. Petrova naziva poslanice apostola Pavla pismom, ili u najmanju ruku ih izjednačava s „drugim pismima“. Neki teolozi su upravo zato zastupali kasniji nastanak 2. Petrove poslanice, pa su čak odricali i Petra kao autora. Kako bi pisac mogao znati, kažu oni, da su Pavlove poslanice stekle status Pisma?

Prvo, rana Crkva je veoma snažno priznavala prisutnost živog nadahnuća u svojoj sredini. Apostoli, uključujući i Pavla, nisu bili samo karizmatične, visoko duhovne osobe, koje su imale neke dobre ideje i uvide, koje bismo očekivali od pastora ili učitelja u naše vreme. Deo ugleda koji su uživali pripisivao se tome što su poznavali živoga Hrista, što su se družili s Njime, i što su se našli dostojni da ga predstavljaju svetu.

Kao takvo, sve što su apostoli govorili ili pisali imalo je poseban autoritet. Da li su njihovi spisi bili stavljeni na isti nivo kao i Petoknjižje ili proroci normativnog starozavetnog kanona otvoreno je za diskusiju. Međutim, svakako da su smatrani veoma autoritativnim dokumentima.

Sve ovo dovodi nas do posebne situacije o kojoj Pavle raspravlja u Poslanici Galatima. Najveća razlika između Pavla i njegovih suparnika bila je u tome što je Pavle bio apostol i mogao se pozivati na svoje apostolstvo, dok njegovi protivnici nisu uživali taj status niti su ga tražili. Moglo bi se pomisliti da bi ga svakako ipak zahtevali da su mogli podržati svoje zahteve bilo kakvim razlozima, čak i u slučaju da

vernici nemaju dovoljno znanja ili podataka da ga ospore. Prema tome, njihov stvarni status je bio dobro poznat. Sve što im je preostalo bilo je da govore: „Hej, mi nikako ne možemo da budemo apostoli, ali ni Pavle nije nikakav apostol!“

Uzmi o ovo u obzir: Kako se držanje protivnika prema apostolu Pavlu i njihovi pokušaji da potkopaju njegov autoritet danas ponavljaju u pokušajima da se potkopa autoritet Biblije?

II. Pavlov autoritet

(Razmotri tekst u Galatima 1,11-24. u razredu!)

Kao što smo već videli, Pavlovi protivnici su ga napadali na temelju njegovih ličnih kvaliteta i verodostojnosti njegovog poziva i učenja. Površno gledajući, njihove salve su mogle uticati na ljude prvog stolecća, na grčko-rimski mentalitet. Na taj način, sviđalo se to kome ili ne, on nije mogao da uživa isti autoritet kao, recimo, Petar.

Prema tome, Pavlovi judaistički protivnici su zastupali tradiciju. Poštovanje tradicije je bilo nešto što su Jevreji, Rimljani i Grci imali zajedničko. Suprotno savremenom verovanju u napredak, ljudi toga vremena su verovali da se doslovno zlatno doba dogodilo u prošlosti i da je od tada sve išlo nizbrdo. Kao takvo, sve što se predavalo s kolena na koleno od nezapamćenih vremena imalo je prednost pred svime što se pojavilo nedavno. Mnogi Grci i Rimljani prezirali su jevrejsku trasiciju kao čudnu, neprihvatljivu i suprotnu zdravom razumu. Međutim, isti toliki broj njih je gledao tu ustnu tradiciju sa strahopoštovanjem, kao na otkrivenje iz vremena kada su se njihovi vlastiti preci tek pojavili iz perioda varvarstva. Neki od njih su čak poverovali helenističkim Jevrejima, kao što je bio Filon iz Aleksandrije, koji su između ostaloga tvrdili da je Platon crpio sve svoje ideje od Mojsija. Ukratko, inovacije nisu bile poštovane. A Pavla su smatrali, s pravom ili ne, za inovatora.

Kakav je bio Pavlov odgovor? Njegovi protivnici su bili apsolutno u pravu. On nije dobio svoje doktrine na temelju ličnog susreta sa istorijskim Isusom za vreme Njegove zemaljske misije. On ih je primio od uskrslog, nebeskog Isusa koji je stajao s desne strane Oca na nebesima. Ovo otkrivenje je bilo tako očigledno snažno i autentično da su čak i oni koji su hodali sa Isusom u toku Njegove zemaljske misije bili prisiljeni da to priznaju i da slave Boga zbog toga.

Što se tiče poznavanja jevrejskih tradicionalnih tumačenja Starog zaveta i njihovih religijskih običaja Pavle je bio daleko iznad svojih protivnika. I to znanje mu je bilo samo na štetu. Ono ga je postavilo na pogrešnu stazu, stazu koja ga je povela do progonstva upravo onih jevrejskih vernika koji su sada tvrdili da je nedovoljno ukorenjen u judaizmu. U stvari, da bi postao apostol morao je da odbaci mnoge „ukrase“ koji bi ga učinili mnogo verodostojnijim u očima njegovih protivnika.

Uzmi o ovo u obzir: U svojoj službi Pavle se nije mogao osloniti na mnoge dokaze koje su drugi upotrebljavali da uzdignu svoju vrednost i samodovoljnost. Na čemu vi temeljite svoju sigurnost u svoj poziv i u prisutnost Božje blagodati u svom životu?

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Posluži se sledećim pitanjima da pozoveš svoje vernike u razredu da utemelje svoj život na autoritetu istog Isusa Hrista od kojega je Pavle zavisio da dobije ovlašćenje da uči i da propoveda.

Pitanja za razmišljanje:

1. Pavlovi protivnici su temeljili svoja učenja na tradiciji i pozivanjem na tradiciju. Kakvo je mesto tradicije u životu Crkve i našeg duhovnog života danas?

2. Pavlovo apostolstvo je bilo, kao prvo, vrlo teško za prihvatanje u redovima talozvanih „stubova“ Crkve u Jerusalimu. Međutim, nama je rečeno da su na kraju svi hvaliti Boga zbog njega. Čak su i Pavlovi protivnici u Galatiji izbegavali da frontalno napadaju Pavlove zahteve. Šta je to u Pavlovoj službi jasno pokazivalo njegovu autentičnost iako je njegovim protivnicima izgledalo lako da ga optužuju za neiskrenost?

Pitanja za primenu:

1. Kako naš život može da uveri one koji sumnjaju u postojanje Boga?
2. Pavle govori o pravom evanđelju i o mnogim lažnim evanđeljima. Ponekad je razlika vrlo tanana. Kako da zamo da se povodimo za istinskim evanđeljem iako lažna evanđelja izgledaju prihvatljiva?

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: Poslanica Galatima ide do srži onoga što verujemo i zašto verujemo, rešava pitanje autoriteta. Naglasi da u hrišćanskom životu postoji samo jedan jedini konačni autoritet, a to je Isus Hristos i evanđelje koje je On propovedao i po kojemu je živeo. Mi smo privučeni njemu zbog načina na koji se pokazuje u našem životu i iskustvu, isto onako kao što su se Pavlovi zahtevi za autoritetom pokazivali u njegovoj uspešnoj službi i radikalno promenjenom životu. Sledeća aktivnost će navesti vernike da ocene autoritete koje prihvataju i da učine da Bog i Njegova Reč budu na prvom mestu u njihovom životu.

Upitaj vernike kako znaju ono što znaju? Zašto veruju u postojanje Antarktika, na primer? Koliki od njih su bili tamo? Možda znaju

nekoga ko je biotako, ali kako znaju da je to osoba kojoj se može verovati? Nakon što navedu razloge za verodostojnost autoriteta koje prihvataju, uporedite ih s Pismom.

Treća pouka

Ključni tekst: Filibljanima 2,2.

Učenik će:

Saznati: Ispitati istinski temelj jedinstva među vernicima koji su isto tako različiti kao i Jevreji i neznabošci.

Osetiti: Oceniti nivo napetosti i brige oko pitanja obrezanja u svetlosti evanđelja blagodati.

Učiniti: Odlučiti da stanu čvrsto na temeljnim doktrinama vere i blagodati.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Novo lice jedne stare tradicije

A. Kako je Božja zapovest o obrezanju postala legalistička tradicija, zaslepljujući mnoge za prava sredstva spasenja?

B. Zašto je evanđelje o blagodati najbolje sredstvo sjedinjavanja duboko različitih vernika Crkve?

II. Osetiti: Nevolje u Crkvi

A. Zašto, uprkos potrebi za jedinstvom u mladoj Crkvi, Pavle oseća da je neophodno da se javno suprotstavi Petru, koji se trudio da bude manje odbojan prema jevrejskim tradicijama i običajima?

- B. Koje velike opasnosti su zapretile onima koji nisu želeli da se otvoreno suprotstave judaističkim zahtevima za obrezanjem obraćenika iz neznaboštva?

III. Učiniti: Jedinstvo u raznolikosti

- A. Koje izazove raznolikost upućuje našoj Crkvi?

- B. Šta bi trebalo da činimo da bismo pronašli i izgradili pravu osnovu jedinstva bez izneveravanja evanđelja?

Sažetak: Oslanjajući se na jevrejske tradicije koje su je zaslepljivale prema kritičnim pitanjima vere u Hristovom delu, prva Crkva je bila u opasnosti da izgubi pravo razumevanje evanđelja.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rasteњу: Jedinstvo je ključna karakteristika prave hrišćanske Crkve, ali to nije samo izbegavanje sukoba ili prelaženje preko zakonitih razlika. Ono se mora uspostavljati na temelju evanđelja.

Samo za učitelje: Naglasi da, iako su trpeljivost i međusobno poštovanje ono što se traži u crkvenom životu, ponekad hrišćansko jedinstvo se najbolje održava suprotstavljanjem zabludi.

Da li si razbijač jedinstva u Crkvi ili teški radnik na njegovom čuvanju? U najvećem broju disciplina postalo je neophodno da se pojedinačni primeri postave u neki širi okvir. Na primer, imate u rukama neko zeleno, ljuskavo stvorenje. Da li je to gmizavac ili vodozemac ili nešto potpuno nepoznato? Ako je vodozemac, da li je to obična žaba? Ili krastača? Ili čak gušter? Ili ponovo, da li je to

nešto potpuno nepoznato? Ako ste biolog, vaš odgovor će zavisiti od toga da li ste analitična ili sintetična osoba. Ako ste sintetički raspoloženi, onda ćete se pitati šta to stvorenje ima zajedničko s nekim vama poznatim kategorijama i smatraćete da su razlike manje važne. Analitičar će se baviti razlikama i trudiće se da umnoži kategorije i podkategorije da bi što podrobnije odredio kategoriju stvorenja. Objektivni posmatrač bi morao da zaključi da su obojica u pravu.

Te dve sklonosti postoje i u Crkvi i većina od nas će se opredeljivati da jednu od njih. Sintetičari će se truditi da sačuvaju jedinstvo. U najgorem slučaju, ova sklonost će se truditi da sačuva mir po svaku cenu, pa će biti spremna da pređe i preko nemoralna ili otvorenog krivoverja da bi se izbegli sukobi.

Analitičari će pokušavati da podele Crkvu i po nevažnim doktrinalnim pitanjima ili navikama, po pitanjima koja nemaju velike važnosti za čistotu hrišćanske vere. Svi smo već čuli da denominacije koje su se podelile na desetine frakcija. Kada smo grupe pažljivo ispitali, ustanovili bismo da se sastoje velikim delom upravo od analitičara.

Pavle je tražio jedinstvo, tako da bismo ga mogli svrstati među sintetičare. Međutim, on nikada ne bi prihvatio jedinstvo ukoliko se ono ne bi temeljilo na evanđelju. On nije bio spreman da prihvati i one koji propovedaju neko drugo evanđelje, i po tome bi se mogao svrstati u suprotnu grupu. Kao hrišćani mi moramo da znamo kada treba da budemo analitičari, a kada sintetičari i smao Bog nam može dati mudrost neophodnu da to postignemo.

Razmotri u razredu: Šta je pravo jedinstvo u novozavetnom smislu i zašto oni koji se opredeljuju da budu isključivo analitični ili sintetični tako lako propuštaju da shvate njegovo pravo značenje?

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Naglasi važnost jedinstva u Crkvi kao sredstva da se pokaže jedinstvo i sloga utelovljena u Trojstvu i u blagodati i miru koji nam Bog daje kao pojedincima.

KOMENTAR BIBLIJE

I. Temelj hrišćanskog jedinstva

(Razmotri tekst u Jovan 17,21. i u 1. Korinćanima 1,10-13!)

Jedinstvo u hrišćanskoj Crkvi je bilo i jeste ne neki organizacijski imperativ, već teološki imperativ. Kada je Isus Hristos gledao budućnost svoje Crkve, prvo što joj je poželeo bilo je „da svi jedno budu“ (Jovan 17,21). Bilo je mnogo razloga za postavljanje takvog cilja. Očigledno, Crkva će delovati mnogo uspešnije ako njeni vernici budu ujedinjeni u veri, običajima i ciljevima. Upravo zato i svetovne organizacije često traže od svojih nameštenika da se slože s njenom izjavom o ciljevima.

Za grupu ljudi koji tvrde da služe Bogu i da imaju neki viši cilj, razjedinjenost jednostavno izgleda nespojiva s njihovim verovanjem. Ako Crkva treba da ukloni provaliju između Boga i ljudskog roda, onda bi svako želeo, kao što kažu Bitlsi, „da vidi plan“. Taj plan treba da se vidi u načinu na koji Crkva deluje pred njihovim očima. Kada ljudi vide da je Crkva u neredu, svakako da imaju pravo da se pitaju mogu li od nje išta da očekuju. Prema tome, jedinstvo predstavlja Boga ljudima koji ga do tada nisu poznavali.

I to nas ponovo dovodi do teologije. Crkva predstavlja Boga u onoj meri u kojoj je Njegovo Telo za Zelji (Rimljanima 12,5; 1. Korinćanima 12,12-27; Efescima 3,6; 5,23). Ako ostavimo po strani činjenicu da je telo funkcionalna celina mnogih delova – važno je naglasiti da je upravo raznovrsnost tih delova posebno važna – Crkva predstavlja Hrista. Hristos je Bog, a Bog je skladna celina tri Osobe: Oca, Sina i Svetoga Duha. Ako Crkva treba da predstavlja Boga, on treba da bude skladna celina raznih ličnosti koje su uključene u nju.

Ako to nije stvarnost veli deo vremena, ako Crkva ne radi istrajno na postizanju tog ideala, ona postaje još jedna organizacija koja želi da nastavlja sebe i da služi svojim sebičnim ciljevima.

U isto vreme, hrišćansko jedinstvo nije samo uspostavljanje skladnog odnosa među vernicima. Hrišćansko jedinstvo je jedinstvo u Hristu. U prvoj Crkvi veliki deo razjedinjenosti je dolazio kao posledica pogrešnog poverenja u ljudske starešine, kao što Pavle spominje u 1. Korinćanima 1,10-13. I u izvesnoj meri, pogrešno poverenje u ljude imalo je velikog učešća i u dilemi u Galatiji. Pavlovi protivnici su znali da mogu da ubace sumnju i nepoverenje u Pavla kao ličnost i da razviju poverenje u sebe zahvaljujući svojoj karizmi, ličnim sposobnostima i svojoj samouverenosti. Nasuptor njima, Pavle se usredsređivao na jedino pravo evanđelje koje je trebalo da bude sila koja će sjediniti hrišćane u Galatiji.

Razmisli i o ovome: Koje opasnosti prete onima koji svoje poverenje poklanjaju ljudskim vođama umesto samome Hristu?

II. Hajde da razgovaramo o obrezanju
(Razmotri tekst u Galatima 5,2-6. u razredu!)

Često se govori da su Pavlovi protivnici, nazivani judaistima, želeli da obraćenici u hrišćanstvo postanu Jevreji i to je istina. Neki smatraju da su judaisti tražili od neznabožaca da se obrežu i da prihvate druge jevrejske običaje. Većina teologa se slaže da se to ne odnosi na sve judaiste. Osim toga, bilo je mesta za pravedne neznabošce u normativnom judaizmu toga vremena, ali i u zamislima nekih judaističkih hrišćana. Postojala je grupa ljudi poznatih kao „bogobojazni“, neznabožaca koji su prihvatili neke jevrejske običaje, verovanja i navike. Oni su učestvovali u nekim oblicima sinagogalnog života, i bili su i prihvaćeni u tom smislu. Međutim, oni ipak nisu bili potpuni obraćenici, prvenstveno zato što nisu bili obrezani. Kao takvi, imali su drugorazredni položaj.

Hrišćanska Crkva toga vremena još nije usvojila jeidinstveno mišljenje o tome šta da radi s obraćenim neznabošcima, iako su oni postojali i imali važnu ulogu u postojećim hrišćanskim crkvama. To je, dakle, bilo stvarno stanje koje se moralo uzimati u obzir.

Izgleda na temelju biblijskih dokaza da crkvene starešine u Jerusalimu, iako Jevreji i velikim delom poslušni jevrejskim zakonima i tradicijama, nisu uzimale aktivnog učešća u ovom sukobu mišljenja. Drugi, naime judaisti s kojima se Pavle sukobljavao u Galatiji, aktivno su pokušavali da „usavrše“ obraćenike iz neznaboštva, uzdižući viši nivo na koji bi se mogli popeti obraćenici iz neznaboštva ukoliko se potpuno obrate u judaizam i postanu elitna grupa superobraćenika.

Pavle je pravilno sagledavao da ovo delovanje potkopava jedinstvo i jednakost pred Bogom u Crkvi. Judaisti su izopačavali evanđelje nagoveštavajući da se ono može usavršiti nečim boljim i da obraćenici koji prihvate to nešto bolje prelaze u kategoriju boljih i savršenijih hrišćana. Upravo zato Pavle kaže u Galatima 5,2. da svi koji se obrezuju pod takvim uslovima ne čine sebi nikakvog dobra, već nanose duhovnu štetu.

Uzmi u obzi i ovo: Svi mi imamo svoje zamisli kako treba da izgleda pravi hrišćanin i kako on treba da se ponaša. Neka od tih gledišta su duboko ukorenjena u našem vaspitanju ili tradiciji u kojoj smo odrasli. Neke od njih mogu da imaju i neku biblijsku osnovu. Kako da izbegnemo da mešamo evanđelje sa svojim idejama u nameri da ih nametnemo drugima i da im propisujemo kako treba da se ponašaju ili izgledaju?

KORAK 3 - PRIMENI

Samo za učitelje: Upotrebi sledeća pitanja da bi pomogao vernicima da bolje razumeju važnost pravog hrišćanskog jedinstva.

Pitanja za razmišljanje:

1. Na koje načine se Pavle trudio da unašredi jedinstvo među vernicima dok se istovremeno borio protiv zablude i otpada?
2. Kako su dokazi judaista morali izgledati obraćenicima koji su jedva uspevali da razumeju evanđelje? (Obraćenje je biblijski pojam, zar ne?)

Pitanja za primenu:

1. Kako da otkrijemo da neko nastojanje ili običaj u Crkvi – bez obzira da li se radi o preteranoj strogosti ili liberalizmu – razorno deluje na jedinstvo evanđelja?
2. Petrovo ponašanje kada se trudio da ostavi utisak da poštuje običaje u koje više ni sam nije verovao (Galatima 2,11-13; Dela 10,28), na koji način bi se moglo proglasiti nastojanjem da se sačuva jedinstvo među vernicima? Kada takvo nastojanje da se zaštite osećanja drugih, kao u ovom slučaju, postaje licemerstvo i kukavičluk?

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: U Galatima vidimo kako se Pavle suprotstavlja ljudima koje bismo mogli nazvati apostolima nejedinstva. Dok Pavlovi protivnici predstavljaju krajnji primer duha razjedinjenosti – često utemeljen na potpuno nevažnim pitanjima – moramo priznati da takva sklonost postoji u svima nama. Svi smo skloni da posebnu važnost pripisujemo stvarima koje u svetlosti evanđelja i poruke blagodati mogu da budu potpuno nevažne. Sledeća aktivnost treba da nam pomogne da prepoznamo i savladamo tu sklonost u sebi:

Upitaj vernike: „Šta smatrate spoljašnjim pokazivanjem unutrašnjeg hrišćanstva? Zašto to smatrate tako važnim?“ Nemojte ocenjivati pojedinačna mišljenja. Budite pažljivi da ne izazovete sukobe mišljenja ili da postanete suviše lični.

Četvrta pouka

Ključni tekst: Galatima 2,20.

Učenik će:

Saznati: Objasniti jedini način na koji možemo stajati opravdani pred Bogom na sudu.

Osetiti: Iskusiti spokojstvo koje dolazi posle odbacivanja svih naših dobrih dela i oslanjanja na Hristovu pravednost.

Učiniti: Izjednačiti se potpuno sa Hristovom smrću i živeti Hristovim životom umesto našim.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Postali pravedni u Hristu

A. Zašto je nemoguće postati pravedan napornim radom, odricanjem i slušanjem Božjih zapovesti?

B. Kako Bog može da bude pravedan iako izveštaj o Hristovoj pravednosti prihvata kao naš? Šta naša vera ima s tim procesom?

II. Osetiti: Ništa od mene

A. Zašto je tako važno da odbacimo svako oslanjanje na svoju pravednost i da se umesto toga potpuno oslonimo na Hristovu?

B. Koje emocionalne, fizičke i duhovne koristi dobijamo kada se potpuno oslonimo na ono što je Hristos učinio?

C. Da li oslanjanje na Hrista dovodi do neaktivnog života? Zašto da i zašto ne?

III. Učiniti: Živeti Hristovim životom

A. Koliko izjednačavanje sa Hristovom smrću i življenje Njegovim životom unosi promenu u način našeg života?

B. Koje odluke donosimo, iz časa u čas, koje omogućuju da živimo Hristovim životom i da umiremo Njegovom smrću?

Sažetak: Vera nam omogućuje da dolazimo pred Boga i da prihvatamo Njegove blagoslove, koji su nam omogućeni Hristovom smrću da bismo mogli dobiti oprost i vratiti se u pravi položaj pred Bogom. Verom mi možemo da umremo sebi i da omogućimo Hristu da svoj život proživi u nama.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rasteženju: Opravdati se u Božjim očima možemo jedino onda kada verujemo u Hristovu smrt za nas i kada prihvatimo Njegov pravedni život umesto našeg.

Samo za učitelje: Posluži se početnom aktivnošću da pomogneš vernicima u razredu da se užive u temu o opravdanju na emocionalnom i duhovnom nivou.

Početna aktivnost: Filip Blis je bio mladi evanđelista i kompozitor koji je radio zajedno sa Dvajtom Mudijem. Filip i njegova žena Lusi ostavili su svoje dvoje male dece kod prijatelja i porodice i popeli se na voz da se jave na dužnost u Mudijevom tabernaklu u decembru mesecu 1876. godine. Dok je voz prelazio preko reke Ahtabula u državi Ohajo, most je popustio i voz je pao u ledenu reku. Filip se

spasao i vratio do voza da traži ženu, koja se zaglavila u ostacima voza. Ni Filipovo ni Lucino telo nikada nije pronađeno, ali je Filipov kofer sačuvan. U koferu je nađen rukopis pesme koja je kasnije postala vrlo poznata: „Ja ću pevati o mom Otkupitelju!“

Razmisli i o ovome: Zar ne liči na paradoks da se toliko radujemo Hristovoj smrti na surovom krstu? Zašto je tako divno razmišljati o ceni koju je Hristos platio za naše spasenje? Kako je ova pesma mogla da posluži kao izvor utehe deci koju su Filip i Luci ostavili za sobom?

* Koja pesma u Otkrivenju ima istu temu koju i Filipova pesma o ceni koju je Isus platio za naše otkupljenje? (Vidi Otkrivenje 5,9- 13; 7,9-17; 12,10-12) Navedi razloge koje te pesme iznose da vernici oko prestola slave Boga i da budu večno zahvalni?

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Navedi vernike u razredu da ispitaju vezu između vere, poslušnosti i opravdanja.

KOMENTAR BIBLIJE

I. Poreklo vere

(Razmotri tekst u 1. Mojsijevoj 12,1-8. i 15,5.6. u razredu!)

Ozveštaj o Avraamu se pojavljuje dvanaest poglavlja posle početka prve knjige u Bibliji, iako je Avraam rođen nekoliko stotina godina posle Potopa i oko dve hiljade godina posle Adama. Iako su i drugi održavali blizak odnos sa Bogom, Avraam je prva osoba kojoj pisac 1.

Mojsijeve posvećuje mnogo vremena. U toku Avraamovog života, imao je mnogo velikih iskustava i razgovora s Bogom, i mi smo u stanju da posmatramo razvitak njegovog odnosa sa Bogom u veri kao čoveka koji je postao poznat u toku vekova kao primer prave vere.

Prvi put čujemo o Avraamu kada ga Bog poziva da napusti svoju zemlju i dom svoga oca i daje mu obećanje o blagoslovu da će ga načiniti ocem mnogih naroda. Ustanovljavamo kasnije da se to obećanje nije ispunilo za vreme njegovog života. Kada je video da nema dece, dobio je obećanje da će njegovog potomstva biti kao zvezda na nebu. Gospod mu je obećao i zemlju u nasleđe, „i poverova Avraam Bogu i On mu primi to u pravdu“ (1. Mojsijeva 15,6). Onda mu je Bog pokazao da zemlja obećanja neće biti ni njegova ni njegovog potomstva skoro četiri stotine godina.

Avraam je morao da čeka dok nije navršio stotinu godina da dobije sila obećanja, dete čuda. To su samo neka od mnogih obećanja, ali je i to dobro za početak. Konačno, u završnoj drami Avraamovog života, Bog je od njega zatražio da žrtvuje svog jedinog sina na vrhu jedne usamljene planine i samo sa anđelima kao svedocima.

Avraam je pokazivao vrlo raznoliku vrstu vere. Ponekad je pokazivao veru; a onda je uzimao stvari u svoje ruke. Međutim, Avraam je rastao u veri. Kada je Bog od njega zatražio da žrtvuje svoga voljenoga sina, nije se zaustavljao da razmišlja ili da traži izgovore. „On je znao da je Bog pravedan i dobar u svim svojim zahtevima, i zato je poslušao naredbu doslovno.“ (PP 153) „Avraam vjerova Bogu i primi mu se u pravdu i prijatelj Božji nazva se.“ (Jakov 2,23) Delo vere blista kao velika buktinja svetlosti, osvetljavajući puteve vere za one među nama, Avraamove dece, koja uče kako da idu putem vere.

Razmotri i ovo: Koje pouke o dugoročnoj prirodi razvoja vere prikazuje izveštaj o Avraamu? Kako nam njegovi padovi pomažu da se ohrabrimo kada smo u iskušenju da dajemo svoje vlastite odgovore na molitvu?

II. Vera i poslušnost

(Razmotri tekst u Galatima 2,15-21. u razredu!)

Uz pomoć vere Avraam je odlučio da bude strogo poslušan Božjem zahtevu da žrtvuje svoga sina. On je verovao Bogu, uhvatio ga je za reč, i postupao u skladu s time. To verovanje i postupanje u skladu s tim verovanjem njemu je uračunato u pravedost. „Avraam, otac naš, ne opravda li se djelima kada prinese Isaka sina svojega na oltar? Vidiš li da vjera pomože djelima njegovim i kroz djela savršeni se vjera.“ (Jakov 2,21.22)

Međutim, nije se držanjem zakona Avraam ili bilo ko drugi opravdao pred Bogom. Pavle nije imao problema s držanjem zakona; vera u Isusa omogućuje pravu poslušnost. Avraam, odgovarajući na Božji zahtev da žrtvuje Isaka, „ojačao je svoju dušu baveći se dokazima Gospodnje dobrote u vernosti“ (PP 151). Setio se obećanja da će u Isaku imati potomstvo mnogobrojno kao pesak na morskoj obali ili kao zvezde na nebu. Vera mu je dala snage da poslušna i upravio mu je ta vjera pomogla da bude prihvaćen kao pravedan.

Razmotri i ovo: Kako vera može da bude strogo poslušna, iako suočena s velikim nepoznatim i tragedijom? Koji drugi biblijski primeri opisuju poslušnu veru, uprkos preprekama i tragedijama ili onim što izgleda kao mračna budućnost?

III. Vera i poslušnost i opravdanje

(Razmotri tekst u Galatima 2,15-22. u razredu!)

Pavle jasno kaže da se niko ne može opravdati pred Bogom držanjem zakona. Isus Hristos, u svojoj pravednosti nas opravdava, to je pravedost koju tražimo verom, verom koja navodi na poslušnost. Kada imamo veru u Isusa, ništa mu ne uskraćujemo, u poslušnosti idemo i u smrt. Ako svakoga dana umiremo sebi, stavljajući sve što cenimo na krst, ako prihvatimo Hristov život umesto naših dela i zasluga, onda je jedini način na koji možemo da živimo život verom u Božjega Sina. Iako živeti verom u Isusa dovodi do poslušnosti, - jer

je i sam Isus „postao poslušan do same smrti, smrti na krstu“ (Filibljanima 2,8) – poslušnost nije sredstvo kojim smo postali opravdani pred Bogom. Naša poslušnost nikada ne može da dostigne Hristovu. Njegova poslušnost je bila savršena i potpuna, i takva bi morala da bude i naša kada bi mogla da nam osigura opravdanje. Jedini način da steknemo to savršenstvo u poslušnosti je verom, oslanjanjem na Hristovo obećanje da nam prepusti svoju savršenu pravednost kao zamenu za našu nepotpunu, nesavršenu pravednost.

Razmotri i ovo: Suočeni s ovim neverovatnim darom dobrote koju nikada nismo mogli ni da zamislimo, a kamo li da postignemo, zašto smo u iskušenju da zanemarimo svoje potrebe za Isusovim darovima i da pokušavamo da se opravdamo na temelju svojih dobrih dela? Kakve su posledice takvih pokušaja? Koji biblijski primeri nam otkrivaju posledice pokušaja da steknemo Božju naklonost povodeњem za svojim zamislima o tome šta je pravedno?

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Upotrebi ovu igru da bi pomogao razredu da zamisli sebe kako raspinje svoje ja i kako živi verom u Hrista.

Igra: Daj nekom dobrovoljcu iz razreda dva velika klina da pokaže kao da se nalazi na krstu. Zamisli ovu situaciju: neko iz tvoje crkve, kome se trudite da pomognete, omalovažava te pred nekim vernikom crkve. Ti si odlučio da ćeš se raspeti s Hristom i živeti Njegovim životom. Šta ćeš učiniti?

Zatraži nekoliko drugih dobrovoljaca da nose klinove i da predstave sledeće ili neke druge prizore: (1) teško ti je da odbiješ hranu iako si već dovoljno jeo; (2) umoran si, a deca ti idu na živce; (3) teško ti je da kažeš prave razloge zašto si zakasnio na sastanak, a u stvari pošao si suviše kasno: lakle ti je da se izgovaraš na promet.

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: Predloži sledeće ideje za sledeću sedmicu:

1. Sačini listu razloga zašto vernici u Otkrivenju treba da slave Isusa za sve što je učinio. Stavi tu listu da mesto koje ćeš gledati celo vreme.
2. Razmotri nekoliko pesama koje izražavaju radost zbog našeg otkupljenja. Nauči ih napamet i pevaj u toku dana, molitve i proučavanja.
3. Stavi u malu korpu podsetnike na Hristove darove otkupljenja i stavi ih na mesro koje ćeš često imati pred očima.

Peta pouka

Ključni tekst: Galatima 3,13.

Učenik će:

Saznati: Opisati temelj razumevanja otkupljenja i opravdanja u Starim zavetu.

Osetiti: Shvatiti tugu i agoniju prokletstva razdvajanja od Oca kroz koju je Hristos prošao na krstu zbog nas.

Učiniti: Prihvatiti i ceniti dubine Hristove žrtve za nas i verom zatražiti Njegovu pravednost koja treba da as donese oprostjenje greha i da nas obuče.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Otkupljenje u Starom zavetu

A. Kako je tema otkupljenja opisana u celom Starom zavetu i u sistemu prinošenja žrtava?

B. Koji starozavetni izveštaji razvijaju temu zamene koja predstavlja tragičnu cenu spasavanja drugih?

II. Osetiti: On je poneo naše prokletstvo

A. Zašto je Bog uzeo sebi toliko truda da predstavi Hristovu zameničku smrt tako dugo pre nego što se On uopšte pojavio na svetu?

B. Zašto je tako važno da se izjednačimo s Hristovim poniženjem i sramotom koju je podneo prilikom hvatanja, optuživanja, svlačenja i osećanja odbačenosti prolikom raspeća?

III. Učiniti: Prihvatiti cenu

A. Starozavetni sistem prinošenja žrtava bio je svakodnevno podsećanje na cenu koju je Hristos platio umesto nas. Kako mi danas održavamo sećanje da ne iste događaje?

B. Šta treba da učinimo da bismo učestvovali u Hristovoj smrti i da bismo verom prihvatili Njegov dar života?

Sažetak: Putem sistema prinošenja žrtava, Stari zavet je opisao strašnu cenu greha i žrtvovanje savršene Zamene.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rastenju: Jedino nas vera u Hrista čini Božjim sinovima i Njegovim kćerima.

Samo za učitelje: U ovoj pouci učitelji su pozvani da slede Pavlov primer u Galatima 3 u predstavljanju toka misli koji treba da ohrabre učenike da odbace preovladavajuću zamisao da nas dela mogu spasti. Od nas se traži da preusmerimo svoje misli i da se usredsredimo na zaprepašujuću zamisao da nas jedino blagodat putem vere u Hrista može spasti.

U Galatima srećemo zanimljiv paradoks: Pavle, čovek vičan zakonu, služi se svojoj veštinom ubeđivanja da dokaže da nas vera, a ne logika ili razum, povetuje s Bogom.

Raspravljaj u razredu: Zatraži od vernika da iskreno kažu u kojoj meri se zaista slažu s Poslanicom Galatima. Galati se mogu nazvati „nerazumni“, ali ui i živimo u vremenu koje definiše „istinu“ kao nešto što se može saznati iskustveno putem logičkog umovanja, iskušanih pretpostavki, dokaza na temelju statističke analize i tako dalje. Koliko učestvujemo u naporu Galata da istupe u veri i da veruju u nešto što se ne može „dokazati“ ničim izvan našeg ličnog iskustva?

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Događaji povezani s Avraamom su poznati svima nama. Međutim, upravo naše poznavanje događaja predstavlja najveću barijeru da se sretnemo s njima bez unapred stvorenog mišljenja, da se čudimo nemogućnosti ostvarenja Božjeg obećanja Avraamu i njegove herojske borbe vere s kojom se suočavao u toku svog života. Ova pouka je nova prilika da ponovo otkrijemo celu priču o Avraamu s njenim potencijalom da nam posluži kao scenario kako da živimo životom apsolutne vere i poverenja u Gospoda.

KOMENTAR BIBLIJE

Znanje da se spasavamo blagodaću putem vere u Hrista treba da učini da priča o Avraamu postane probni kamen za svakoga od nas, sredstvo da se ponovo orijentišemo i da počnemo živeti životom vere. U skladu s Pavlovom Poslanicom Galatima, priča o Avraamu je vanvremenski nacrt vere. Tri značajna aspekta te priče će nam pomoći da se usredsredimo na to šta znači živeti životom vere.

Istražujte pojedinosti svega što Biblija govori o tome (a) kako se Bog otkrio Avraamu, (b) o progresivnoj prirodi Božjih obećanja Avraamu, (c) o putovanju Avraama kroz život usredsređen na verovanje u Božja obećanja. Ako se ocenjuje bilo kojim drugim merilom osim verom (razumom, ljudskim iskustvom, o td) to putovanje izgleda u najmanju ruku čudno.

I. Tri pouke o veri koje pruža priča o Avraamu
(Razmotri tekst u 1. Mojsijevoj 12,1-8; 13,14-18; 15,1-10. u razredu!)

Sadržana u Pavlovoj upotrebi Avraama kao jedinstvenog primera istinske vere je i misao da je to mogućnost koja se pruža svima nama. I zaista, ne samo mogućnost, već nešto što Bog želi da provede sa svakim od nas. Priča o Avraamu pomaže nam da naučimo kako da zajedno s Bogom krenemo da svoje životno putovanje i kojem Bog namerava da nam se otkrije, da nam otkrije i svoja obećanja, sve svoje želje sa svakim od nas pojedinačno.

Tri poučna trenutka: Biblija kaže da je Bog razgovarao s Avraamom (1. Mojsijeva 12,1.4; 13,14), da se pojavljivao pred njime (1. Mojsijeva 12,7), da mu se pokazao u viđenju (1. Mojsijeva 15,1). U tim tekstovima nalazimo metode otkrivenja, sve veću progresiju informacija koje se otkrivaju, ali i Avraamovu borbu da prihvati zadivljujuća obećanja koja su mu upućena.

1. Centralni i kritički element koji priča o Avraamu otkriva o življenju životom vere jeste da je to nešto daleko veće od samo verovanja u Boga; to je odnos s Bogom. Vera je otvaranje uma i srca Bogu da bi se uspostavio lični odnos s Božanstvom. To je otvaranje prema ideji da Bog govori svakome od nas na način za koji smo najbolje sposobni da ga čujemo, bilo preko prirode, saveta, znakova, snova – onako kako On odluči da razgovara s nama. To je putovanje i odnos koji mogu da prkose ljudskoj logici i očekivanjima, koji se ne mogu dokazati naučnim umovanjem, razumom, ili razmenom ljudskih iskustava

2. U Avraamovoj priči nalazimo da u toku vremena Bog daje sve više informacija o svojim obećanjima. U početku, Bog mu obećava zemlju i potomke, sadržaj koji raste tokom vremena, uskoro dobijajući oblik znanja da će Avraam postati otac sina rođenog od Sare. Mi možemo postaviti mnogo pitanja o ovoj priči, koja nas može usmetavati u našim naporima da živimo životom vere: (1) Šta priča o Avraamu pokazuje o trajnom otkrivenju? (2) Zašto misliš da se Božja obećanja otkrivaju malo po malo u toku vremena?

3. Božje obećanje Avraamu da će postati otac velikog naroda preko sina kojega će mu roditi žena koja je zbog starosti i drugih razloga bila nesposobna za rađanje protivi se ljudskoj logici i razumu. Ipak, Avraam je imao smelosti da veruje. Najveći deo vremena uostalom. Mi sagledavalo svoje iskustvo u veri preko Avraamovog života. Kako su godine prolazile, Avraam se bori. Donosi pogrešne odluke koje nisu utemeljene na veri. Na primer, laže Faraonu o svom odnosu sa Sarom, plašeci se da će izgubiti život iako mu je Bog obećao da će postati otac mnogim narodima. Osim toga, uzima stvari u svoje ruke i dobija sina sa Agarom. Sumnja u Božja obećanja kada mu izgleda da Bog samo govori, a ništa ne čini. U tom elementu njegove priče krije se velika nada za sve nas. Uprkos svim tim padovima, Pavle navodi Avraama ka zvezdani primer vere. Možemo se veoma ohrabriti na temelju toga, znajući da smo pozvani da se vratimo veri, čak i pošto smo se borili i pali.

Uzmi i ovo u obzir: Prvi aspekt na koji treba da obratimo pažnju u priči o Avraamu je dinamika odnosa između Boga i Avraama. Šta od Avraama možemo naučiti o njegovoj otvorenosti za Božji glas? Drugi zanimljiv aspekt je progresivnost na koji Bog otkriva sebe i svoja obećanja Avraamu. Možemo jasno da vidimo da Božja obećanja Avraamu rastu u detaljnosti i sadržaju celo vreme. Šta nam to može pokazati o življenju životom vere u odnosu na Boga? Treći koristan trenutak i element u ovoj priči je svedočenje Avraamovog života o Božjim obećanjima. Šta možemo a naučimo na temelju Avraamove otvorenosti da veruje, i njegove borbe da veruje? Uostalom, on je bio pozvan da veruje u nešto što je s razumske strane ili iz neutralne perspektive bilo nemoguće verovati.

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Naglasi jednostavnu ali jasnu istinu da je vera više nego privremeno prihvatanje Boga. Naše prihvatanje Boga je prolaženje kroz otvorena vrata; ostatak vere je življenje s Bogom u odnosu vere u toku celog života.

Pitanja za razmišljanje:

1. Osim čitanja Pisma i molitve, koje navike si usvojio da bi bolje prepoznao Božji glas? Kako Bog otkriva svoju volju i svoja jedinstvena obećanja za tvoj život? Kada si poslednji put čuo određeni Božji glas u svom srcu i u umu? Šta te je osposobilo da slediš ono što si čuo?
2. U svojoj duhovnoj zajednici, da li provodiš dovoljno vremena govoreći drugima o svojoj vezi sa Bogom i o svojim iskustvima s Njime? Koje metode bi se mogle upotrebiti da utvrdimo i ohrabrimo jedni druge da istrajemo u zajedništvu s Bogom u veri?

Pitanja za primenu:

Šta se može učiniti da se stvore stvarna „zajedništva u veri“ – da se potvrdi da Bog govori svakome od nas a neki drugi način? Kako bismo mogli potvrditi da Bog, isto onako kao što zna broj vlasi kose na našoj glavi, ima i planove sa svakim od nas i da čeka da nam ih pokaže ako smo spremni da krenemo na duhovno putovanje s Njime?

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: Vera je početki skok u nepoznato za nas, ali nam naš nebeski Otac obećava da će nas dočekati na svoje božanske ruke. Zamisli da si u Njegovim rukama, kao novorođeno dete vere. Nastavi metaforu rasteња u veri upoređujući je s rasteњem deteta. Božji poziv da učinimo taj prvi skok dolazi zajedno s obećanjem da će nam pružiti životne prilike da rastemo u posebnom odnosu s Njime.

1. Ako osećate nedostatak značajne vere i života, odlučite da provodite u najmanju ruku jedno veće u toku sledeće sedmice čineći nešto novo u razvijanju svoga iskustva u veri. Zatraži od Boga da otvori tvoje srce za puteve kojima je već govori tvojem srcu, iako ga, možda, nisi uspeo čuti.

2. Ako se osećaš duboko obogaćen u svom duhovnom iskustvu u veri, odluči da ćeš iskoračiti u svojoj službi kao mentor drugima u tvom krugu prijatelja, porodice i crkvene zajednice. Traži nadahnuće od Boga da saznaš kako bi tvoje iskustvo najbolje moglo poslužiti Božji namerama i ojačati veru tvojih bližnjih.

Šesta pouka

Ključni tekst: Galatima 3,18.

Učenik će:

Saznati: Objasniti odnos između obećanja o spasenju i zakona.

Osetiti: Osetiti suprotnost između odnosa prema Bogu preko Njegovog obećanja o blagodati i preko zakona.

Učiniti: Prihvatiti obećanje o blagodati putem vere, dok u isto vreme uživati pogodnosti zakona.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Zavetno obećanje

A. Kako se Božje poštovanje zakona vidi u Njegovom planu za opravdanje verom?

B. Koja je svrha zakona u sistemu utemeljenom na Božjem obećanju o blagodati?

II. Osetiti: Bliski susreti

A. Na koji način snaga i dramatičnost susreta s Bogom na gori Sinaju govori Izrailju o Božjoj prirodi?

B. Kako se ovaj susret s Bogom može uporediti s bliskim odnosom koji je Bog imao s Avraamom i s Njegovim obećanjima koja mu je dao?

III. Učiniti: Put do obećanja

- A. Kako da odlučimo da uživamo pogodnosti odnosa prema zakonu kao ogledalu, učitelju i vodiču ka Hristu?
- B. Kako da iskoristimo taj odnos prema zakonu da sebi pomognemo da razvijemo mnogo bliskiji odnos s Davaocem obećanja?
- C. Na koji načini može zakona da poveća našu veru?

Sažetak: Naše spasenje je utemeljeno da našem prihvatanju, verom, Hristove pravednosti i otkupljenja. Zakon služi da opiše Božji karakter i da odražava naše nedostatke, vodeći nas jedinom izvoru pravednosti.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rastečenju: Pouka za ovu sedmicu treba da nam pomogne da razumemo ulogu zakona – zakona ljubavi. Naša sposobnost da poštujemo taj zakon u toku našeg putovanja u veri predstavlja izražavanje božanske blagodati.

Samo za učitelje: U razredu treba da raspravljate o tome zašto Pavle troši toliko vremena na pravljenje razlike između uloge vere u spasenju i uloge zakona. Usredsredi se na kulturni kontekst vremena da bi otkrio zašto je Galatima bila potrebna pouka u ulozi vere i zakona u spasenju, pouka koju Pavle pokušava da im prenese.

Raspravljaj u razredu: Na temelju čitanja Biblije i praćenja istorije znamo priču o jevrejskom narodu da je zakon, moralni i ceremonijalni, bio u središtu njihove kulture i bio nerazdruživo povezan s njihovom verom u dolazak Mesije. U 2. Mojsijevoj čitamo o Bogu koji daje zakon i koji daje naloge o tome koje pleme i koji pojedinci treba da preuzmu vođstvo u čuvanju toga zakona, o njegovoj primeni i održavanju. Ipak, zar nije zanimljivo što Isus nije održavao usku vezu sa zakonitim verskim vođama toga vremena: s rabinima, književnicima, farisejima, sadukejima i tako dalje – iako su oni bili upravo ljudi usredsređeni na čuvanje zakona?

Uzmi u obzir i ovo: Na temelju Isusovog izbegavanja da se druži s tim čuvarima zakona možemo shvatiti da zakon na koji su se oni usredsređivali nije bio isti zakon na koji se Isus usredsređivao. Fariseji i sadukeji su tražili usaglašavanje sa svojim merilima i kada se neko nije uspevao usaglasiti s njihovim merilima oni su bili tu da ga osude i kazne (Jovan 8,1-11). Isus i zakon koji je On uzdizao bavili su se drugim pitanjima a ne onima koje su fariseji i sadukeji pokušavali da pokrenu. Zašto je to bilo?

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Kultura legalizma se pojavljuje u zajednicama vere kada se razumevanje i primena zakona udalji od Božjeg zakona ljubavi i pretvori u ljudske zakone i zakonske sisteme. Mi znamo na temelju čitanja Biblije da je religijska kultura u kojoj se Isus rodio postala legalistička iako je prava jevrejska religija uvek bila orijentisana prema blagodati. Vidimo dokaze da se ta legalistička kultura produžavala u toku celog Njegovog života i posle Njegove smrti, izazivajući potrebu za Pavlovom Poslanicom Galatima, koja očajnički pokušava da vrati pogled vernika na evanđelje, naime, da se spasavamo blagodaću putem vere i da je Božji zakon ustvari zakon ljubavi i blagodati. Verovatno veličina borbe koju vodimo sa zamislima koje su opisane u Galatima, a posebno s ulogom vere i

zakona u životu vernika, odražava činjenicu da i mi, slično ljudima Isusovog vremena, treda na preusmerimo svoje misli.

KOMENTAR BIBLIJE

Da bismo potpuno cenili poruku koju se Pavle trudi da objavi u Galatima o ulozi i odnosu vere i držanja zakona čak je i mnogo važnije da se definiše zakon koji je u pitanju. Gledajući kulturni kontekst u kojemu Pavle piše može nam pomoći da identifikujemo zakon o kojemu on govori – ali i zakon o kojemu ne govori.

U vremenu kada je izgledalo da celi svet prihvata grčku kulturu, neke jevrejske grupe su se pojavile tražeći da se sačuva njihova kultura i religijska tradicija. Sadukeji su verovali da samo Mojsijeve knjige imaju autoritet i bili su zainteresovani za držanje zakona koji je bio objavljen u tim knjigama. Fariseji su bili zainteresovani za čuvanje jevrejskih običaja, a posebno Mojsijevog zakona, za koji su razvili priručnike za primenu toga zakona u svakodnevnom životu. Zanimljivo je, zato, da je najpoznatiji farisej u celoj Bibliji bio apostol Pavle (Filibljanima 3,5). Ko bi, onda, bio bolji da napiše poslanice u Bibliji, kao što je Galatima, koje pokušavaju da promene način razmišljanja fariseja i sličnih grupa, usmerenih na strogu primenu svih oblika zakona na život društva?

Izazov fariseja i sadukeja i koliko nas njihova priča može poučiti u ovoj pouci glasi da je zakon bio uključen u sadržaj njihovog interesovanja, ali da ono nije bilo ograničeno samo na zakon za koji smo mi zainteresovani – na Deset zapovesti. Zato je veoma važno da se poučimo iz grešaka koje su oni načinili da kvare upravo onaj Božji zakon za koji su tvrdili da ga uzdižu. Kada je Isus bio na Zemlji, imao je za njih samo najoštrije reči osude.

Važno je da imamo na umu da Božji zakon proizlazi iz prirode Božjeg savršenog moralnog koda i karaktera. Božji zakon je sveopšti, uzvišen i nadahnut da nas podstiče da živimo potpuno i savršeno u senci Njegove blagodati. Božji zakon je tu da nas pouči i vodi da se približimo Bogu i da steknemo bogatije i dublje razumevanje Njegove

ljubavi. I kao što Pavle kaže u Galatima 5,14, zakon je izražen jednim pravilom: „Ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe!“ Imati Božji zakon u svom srcu znači imati ljubav u svom srcu (Psalam 40,8). Zajednica vere koja Božji zakon ljubavi ima u svom srcu nikada ne može da postane legalistička u ljudskom smislu. Osim toga, verovanje u Boga ne traži ništa više od nas nego da pokažemo ljubav prema drugima, pokazujući tako da nas vera navodi na zakon ljubavi u našim srcima.

Uzmi u obzir i ovo: Kako nam razmatranje Pavlove poruke u Galatima 3, u okviru kulturnog i religijskog konteksta toga vremena, razjašnjava odnos između vere i držanja zakona? Kako zakon funkcioniše u našem rastenju u Božjoj blagodati – posledice kojega su rodovi Duha, navedeni u Galatima 5,22 – rodovi od kojih je prvi ljubav, a posle nje radost, mir, strpljenje, ljubaznost, dobrota, vernost, nežnost i vladanje sobom?

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Proučavanje pouke upotrebljava metaforu da zakon funkcioniše kao mikroskop, tako da možemo bolje videti svoje grehe. Pozovite razred da raspravlja o tome kako zakon može biti upotrebljen na razne načine, na primer, načine koji nam pomažu da se usredsredimo na Božji prekrasni karakter i na načine na koje zakon može da nam pomogne da unesemo dobra načela u svoj život. Pozovite vernike da prihvate nove načine razmišljanja o zakonu, jer se ono što naglašavamo i na šta se usredsređujemo pretvara u način na koji postupamo i živimo na način kojega nismo ni svesni. Kao što tekst u Jevrejima 12,2. kaže: „Gledajući na načelnika vjere i svršitelja Isusa, koji mjesto određene sebi radosti pretrpje krst, ne mareći za sramotu i sjede s desne strane prijestola Božjega!“ Usredsređujući se na prekrasni Božji karakter mi omogućujemo sebi da živimo po istim načelima koja je On utvrdio provodeći zakon u delo.

Pitanja za razmišljanje:

1. Kako nam razumevanje konteksta religijske kulture u Novom zavetu pomaže da rasvetlimo ono što Pavle govori u 3. poglavlju Poslanice Galatima?
2. Zašto tekst 3. poglavlja Galatima nastavlja da bude savremen i danas, posebno u svetlosti činjenice da pitanje vere nasuprot delima predstavlja predmet rasprave u verskim zajednicama?

KORAK 4 – STVORI

Mnogi među nama, u privatnosti svoga srca, osećaju da su osuđeni ili od strane drugih ili od svojih sopstvenih merila zbog načina na koje propuštaju da poštuju Božji zakon. Kako nam pouka koju Pavle objavljuje u Galatima pomaže da preorijentišemo svoje misli i srce? Kako da se preusmerimo na svoju veru u Boga, Njegovu blagodat, preko savršenog dara i prekrasnog karaktera Isusa Hrista, da omekšamo svoje srce prema nedostacima i manama drugih i prema svojim manama? Kako bismo mogli, nadahnjujući se duhom opraštanja i blagodati, preusmeriti svoj život da stvarno doživimo svoje visoko zvanje Hristovih sinova u kćeri blagodaću putem vere, živeći životom držanja Božjeg zakona i donoseći rodove Duha?

1. Šta možete učiniti – prvo u svom životu, a onda u krugu svoje porodice, i konačno u svojoj zajednici vere – da preusmerite naglasak svojih razgovora i aktivnosti na utemeljenost na veri, nasuprot utemeljenosti na delima?

2. Drugo, ako je naše razumevanje Božjeg zakona trenutno usklađeno s legalističkim primenama, kako da preusmerimo svoje razumevanje na zakon kao zakon ljubavi? Kako bi se

moglo postići u crkvama, školama, i u drugim sredinama, da
uzdignemo druge usredsređujući se na mogućnosti sreće i mira
preko zakona ljubavi, mogućnosti za nas same i za naše
bližnje?

Sedma pouka

Ključni tekst: Galatima 3,22.

Učenik će:

Saznati: Objasni kako zakon, iako nam ne daje život, može da nas zaštititi i da nam ukaže na Hrista.

Osetiti: Neguj ljubav prema zakonu onako kako se ona pokazala u sistemu prinošenja žrtava i u temeljima Božjeg carstva.

Učiniti: Pokori se disciplini zakona i dozvoli da te povede Onome koji je napisao zakon u našim srcima.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Pokoriti se disciplini

A. Na koje načine zakon postaje blagoslov kada služi kao stražar i učitelj discipline?

B. Kakav odnos vernici u Hrista uspodtavljavaju prema zakonu?

C. Kako se zahtevi zakona ispunjavaju u nama?

II. Osetiti: Voleti zakon

A. Kako uspevamo da volimo zakon razmišljajući o dubinama do kojih su Otac i Sin otišli da bi osigurali naše spasenje?

B. Kako Hristova žrtva objavljuje velike vrednosti koje Bog pripisuje svom prekrasnom, svetom i večnom zakonu?

III. Učiniti: Napisan u našim srcima

A. Kada vidimo cenu koju je Hristos platio da bi zadovoljio zahteve zakona umesto nas, kako odgovaramo?

B. Na koji način sarađujemo dok Bog upisuje svoj zakon u naše srce?

C. Koju ulogu vera ima u ispunjavanju zakona u našim srcima?

Sažetak: Dok deluje kao stražar i primenjivač discipline, zakon nam ukazuje na Hrista. Pokoravajući se Očevoj volji, Hristos je ispunio zahteve zakona. Živeći Njegovim životom, mi dozvoljavamo Bogu da upiše svoj zakon u naše srce.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rastenju: Bez Božjeg zakona, ljudska bića ne bi znala šta je greh ili šta Bog očekuje od njih. Međutim,

držanje zakona zahteva i više nego samo znanje; potrebna je i sila koja dolazi samo od Zakonodavca, izlivena preko Hrista, Njegovog Sina.

Samo za učitelje: Prepričaj svojim rečima! Neki vernici će se možda setiti ove reklame i njenih nezaboravnih rečenica:

Pre mnogo godina jedan oglas o automobilima je privukao sveopštu pažnju, svakako zbog jednostavnog, ali snažnog teksta. Oglas je opisivao ženu koja je vozila automobil i mislila o tome kako bi to bilo kada bi prešla linije na autoputu i tako se izložila sudaru. Setila se svojih dečjih dana kada je bojadisala likove preko označenih linija u svojoj slikovnici.

Razmišljanje se završilo kada je iznenada začula glas svoje vaspitačice iz vrtića koji ju je vratio u stvarnost. Šta joj je to vaspitačica kazala? „Ostani u okviru linija! Linije su naši prijatelji!“

Razmotri i ovo: Upitaj vernike zašto su neki ljudi toliko privučeni životom izvan zacrtanih linija, sok su drugi obuzeti željom da ostanu u njihovom okviru. Kako bismo mogli da držimo Božji zakon i da ne postanemo legalisti?

KORAK 2 – ISTRAŽI

KOMENTAR BIBLIJE

Samo za učitelje: Bog je izabrao Jevreje da budu Njegovi predstavnici na Zemlji, da voide druge k Njemu svojim primerom vere i veze s Bogom koju su doživljivali. Međutim, to nie uvek uspevalo kao što je bilo planirano.

I. Pravednost po zakonu

(Pričitaj tekst u Galatima 3,8-10. 15; Marko 7,1-7. u razredu!)

Zakon koji je Bog dao Mojsiju bio je veoma detaljan. Posebni blagoslovi su bili povezani s držanjem tog zakona, kao što je bio ovaj: „Ako dobro uzaslušaš glas Gospoda Boga svojega držeći i tvoreći zapovijesti Njegove, koje ti ja danas zapovijedam, uzvisiće te Gospod Bog tvoj više svih naroda na Zemlji. I doći će na tebe svi ovi blagoslovi i steći će ti se, ako uzaslušaš glas Gospoda Boga svojega.“ (5. Mojsijeva 28,1.2)

Međutim, Bog se nije zaustavio samo na blagoslovima koji će pratiti poslušnost Njegovim zakonima; On je naveo i spisak prokletstava za neposlušnost, kao što je ovo: „Proklet ćeš biti u gradu, i proklet ćeš biti u polju!“ (5. Mojsijeva 28,16) Pošto svako odstupanje od pravila Božjeg zakona donosi prokletstvo od Boga, Izrailjci su bili veoma pažljivi u svom poštovanju zakona. Čineći tako, ispunjavali su njegove zakonske zahteve. Poštovaoci zakona su, dakle, imali „pravednost po zakonu“.

I konačno, Božji narod je proglasio više zakona nego što ih je Bog proglasio; to je činio zato da bi se osigurao da će se poštovati zakon koji je Bog dao, ili je to u najmanju ruku bila njegova zamisao. Izrailjci su ispunjavali misiju da ostvare Božja pravila „čini i ne čini“!

Razmotri i ovo: Kako je Isus odgovorio na religijsku tradiciju koju su podržavali i provodili religijski glavari Njegovog vremena? (Marko 7,5-8) Zašto je njihova vrsta religije bila tako odbojna Božjemu Sinu? Šta joj je nedostajalo?

II. Vera u praksi

(Razmotri tekst u Galatima 3,19-23 i 1. Mojsijeva 12,1-4. u razredu!)

Vlasnica Pouka za utorak razmatra Pavlovu naizgled negativnu rečenicu o moralnom zakonu i o njegovim građanskim i ceremonijalnim kopijama. Međutim, Pavle neoporecivo izjavljuje da zakon ne ukida obećanje koje je Bog dao Avraamu i njegovom potomstvu. On ustvari dovodi to potomstvo do podnožja Hristovog krsta, do mesta na kojemu se događa opravdanje (Galatima 3,24.25).

Dobro je da ovde imamo na umu da se Pavle bori s Jevrejima u naporu da evanđelje objavi vernicima iz neznaboštva, kojima je ono bilo očajnički potrebno. Pavlovi naponi su u skladu s Božjom prvobitnom namerom kada je pozvao ljude, Avraama i njegove naslednike (1.Mojsijeva 12,1-4), preko kojih treba da budu blagosloveni svi narodi na Zemlji. „Cilj Božjeg zaveta s Avraamom bio je dolazak Mesije i spasenje ljudi.“ (SDA BC 6, p. 957)

Božji izabrani narod nije uvek sledio ovaj put. On se povodio za hedonističkim željama ovoga sveta. Drugim rečima, vera koju su praktikovali imala je malo sličnosti sa svetošću Boga kojemu su tvrdili da služe.

Uzmi i ovo u obzir: Kako primnjivanje naše vere utiče na one koji žive oko nas? Koje važne istine smo pozvani da podelimo sa svetom koji umire? Mnogi pripadnici starog Izrailja su verovali da su Avraamovi blagoslovi njihovi i samo njihovi. Na koji način i mi ponekad gajimo istu isključivost na štetu onih čeznu za radosnom porukom o spasenju?

III. Malo istorije

(Čitaj tekst u Galatima 3,19. i Rimljanima 7,7-13. u razredu!)

Ljudski rod ima veliku sposobnost samozavaravanja. I zato, Bog čini sve što je u Njegovoj moći da otvori naše oči za svetost svoga zakona, svojih puteva, i svoga načina života. To je bio i Božji cilj

prilikom davanja moralnog zakona na Sinaju i građanskog i ceremonijalnog zakona posle toga.

Ljudima je neophodan zakon zato što treba da znaju šta je pravo i šta je pogrešno. Na primer, Bog je proglasio zakon na Sinaju zato što su, posle mnogo godina u Egiptu, Jevreji izgubili iz vida kako izgledaju Božji putevi.

„U toku dugog, mračnog robovanja u Egiptu, gde su boravili usred najcrnjeg paganstva i najponižavajućeg nemorala, skoro da su izgubili svoju svest o Božjim moralnim merilima, pa čak i o najzaostalijim oblicima žrtvovanja. Kada dođu u takvo stanje, ljudi postaju neosetljivi prema grehu, jer samo zahvaljujući zakonu mi znamo šta je greh. I kao što Pavle izjavljuje na drugom mestu: 'Ne znadoh za grijeh dok zakon ne kaza...' (Rimljanima 7,7).“ (SDA BC 6, p. 959)

Uzmi u obzi i ovo: Božji zakon deluje skoro na isti način i danas. On nam pomaže da vidimo Božje poglede na greh i ukazuje nam na Hrista, na Onoga koji je doneo pomirenje za te grehe. Postoji li trenutak kada Božji zakon prestaje da nas čini neosetljivima prema toj stvarnosti? Objasni!

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Pozovite vernike da odgovore na donja pitanja. Cilj je da svaka osoba duboko pogleda u sebe.

Pitanja za razmišljanje:

1. Razmišljajući o Božjem zakonu, car David je napisao sledeće reči: „Zakon je Gospodnji savršen, krijepi dušu; svjedočanstvo je Gospodnje vjerno, daje mudrost nevještome.“ (Psalam 19,7) Šta je

psalmista hteo da kaže kada je napisao „savršen“? Šta je savršeno u Gospodnjem zakonu?

2. U knizi Isusa Navina 1,8. Bog savetuje Isusu da knjiga zakona uvek bude u njegovim ustima i da o njoj razmišlja dan i noć. Zašto je bilo tako važno da starešina naroda poznaje zakon, da ga govori i da živi po njemu? Kako se taj savet odnosi na Božje sledbenike danas?

Pitanja za primenu:

1. Jeremija 17,9. kaže: „Srce je prijevorno više svega i opako; ko će ga poznati!“ Kako Božji zakon pomaže da se obuzda ljudsko srce?

2. Koji propis Božjeg zakona ti zadaje najviše teškoća da ga poslušáš? Zašto?

Pitanja za svedočenje:

1. Kada je pogodno vreme da se o Božjim zahtevima govori ljudima kojima propovedamo evanđelje? Mnogi svetovni ljudi su iznenađeni kada čuju šta Biblija ima da kaže o raznim pitanjima. Kako da zaobiđemo njihovo početno iznenađenje – ponekad i odbojnost – d bismo im govorili o blagoslovima i radostima poslušnosti Božjim zahtevima?

2. Razmisli o Isusovim rečima ženi Samarjanki na studencu (Jovan 4,1-42). Šta je tu ženu privuklo Isusu? Ukazujući blagodat ovoj ženi, da li je Isus zanemario zahteve zakona o braku? Uporedi to iskustvo sa iskustvom žene uhvaćene u preljubi (Jovan 8,1-11). Zašto joj je Isus dao svoje oprostjenje i ljubav umesto da je osudi zbog njenog

ponašanja? Kako je Isus nalazio pravu ravnotežu između primene zajona i primene blagodati?

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: Ospričaj sledeću istinitu priču svojim rečima. Cio lj je da se sagleda nesposodnost zakona da spreči ljudska bića da se neetički ponašaju, čak i zločinački ponašaju. Naglasi našu potrebu za dubokom bliskošću sa Bogom.

Danas živimo u vreme krađe identiteta. Nedavno je jedna žena došla kući i zatekla uzbuđene poruke na svom telefonu o proneveri u nekoj velikoj robnoj kući. U čemu je bio problem? Neko u nekom drugom gradu pokušao je da kupi veoma skupu robu njenom kreditnom karticom. Lopov je čak pokušao i da promeni adresu nosioca kartice na svoj grad. Ali, pošto vlasnica kartice nikada nije žicvela u tom gradu i nije ga ni posetila u toku poslednje dve godine, cela epizoda je predstcvaljala samo uzaludan pokušaj.

Postoje celi internacionalni kriminalni sindikati s jedinim ciljem da izvuku korist od krađe identiteta. Ali, kako da objasnimo ljude koji žele da idu napred falsifikujući informacije o svom životu? Na primer, neki student je nedavno sebi odigurao stipendiju lažnim podacima. Dok je konkurisao na raznim mestima za stipendiju, falsifikovao je preporuke, tvrdio je da je postigao najbolje ocenena prijemnom ispitu, koristio je radove svojih profesora, navodio knjige koje je napisao kao koautor, kurseve koje je završio i predavanja koja je održao. I sve što je navodio bilo je lažno!

Šta navodi ljude da čine kriminalna dela kao ovo što je upravo navedeno? Svakako postoji kriminalna patologija, ali se treba udubiti dublje od onoga što se vidi na prvi pogled. Kako bi blizak odnos sa Hristom mogao da promeni ponašanje ovakvih varalica? Kako da doživimo promene koje Isus želi da unese u naš život?

Osma pouka

Ključni tekst: Galatima 4,7.

Učenik će:

Saznati: Razmotri proces kojim se odevamo u Hrista prilikom krštenja i postajemo naslednici Hristovog carstva.

Osetiti: Iskusiti očinsko-sinovski odnos s Ocem preko Hristovog Duha u našem srcu.

Učiniti: Živeti kao Božje dete, ne kao obespravljani maloletnik pod zakonom, već kao slobodnjak koji ima pravo da prihvati puna nasledna prava.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Naslednici, odeveni u Hrista

A. Kako nas krštenje u Hrista obeležava kao Božju decu?

B. Zašto jer za Hrista bilo neophodno da se rodi od žene, da bude pod zakonom, da bi nas oslobodio da postanemo Njegova deca i naslednici?

II. Osetiti: Ava, moj Oče!

A. Kako Duh u našem srcu budi neformalnu bliskost i ljubav između oca i deteta koje je voljeno i zna da je voljeno?

B. Koja iskustva dovode do takve tople ljubavi pune poverenja?

III. Učiniti: Naslednici carstva

A. Kako bismo mogli mi, koji smo postali Božja deca, da ponovo padnemo u ropstvo dela kojima bismo tražili naklonost?

B. Kako se svakoga dana odevamo u Hristovu smrt i u Njegovo uskrsnuće?

C. Kako naša dnevna lista onoga što činimo odražava naš status Božje dece i naslednika Njegovog carstva?

Sažetak: Dok živimo Hristovim životom, nazivamo se Božjom decom. Mi se obraćamo Ocu s ljubavlju i bliskošću, s svim pravima onih koji će naslediti Hristovo carstvo kao Njegov dar, a ne zbog svojih zasluga.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rasteњу: Život, smrt, uskrsnuće i uznesenje Isusa Hrista predstavljaju Božje sredstvo da ljudska bića oslobodi sile greha i smrti i da nas vrati u pravi odnos sa sobom. Mi smo pozvani da živimo slobodno u Hristu.

Samo za učitelje: Sledeća istinita priča podseća nas da je sloboda koju smo dobili od Boga preko Hrista jedan od najdragocenih darova koje dobijaju grešna ljudska bića i da je treba ceniti kao takvu.

U mesecu aprilu 2002. godine Rej Kron, nekadašnji osuđenik na smrt, postao je stoti osuđenik na smrt u Sjedinjenim Državama koji je oslobođen na temelju dokaza DNA otkako je smrtna kazna ponovo uvedena 1976. godine. Kron je proveo više od deset godina u zatvoru zbog ubistva koje nije počinio.

Kako je Kron proveo svoj prvi dan na slobodi? Pojeo je odrezak i otišao da se kupa u hotelskom bazenu, vrisnuši od iznenađenja kada osetio hladnu vodu koju nije očekivao. Neposredno posel svog puštanja na slobodu počeo je da objavljuje slabosti pravnog sistema koje su ga navele da izgubi veru u pravdu. Kron je dva puta bio osuđen za isto delo, drugi put na doživotnu robiju.

Kada su ga upitali kako planira da ponovo izgradi svoj život, odgovorio je: „Ne mislim o ponovnom građenju života. Mislim o novom početku. Imam potpuno novi život, potpuno nove snove ... Ne želim da budem negativan, osvetoljubiv ili ljut. Nemam vremena za tako nešto!“

Uzmi i ovo u obzir: Zatraži od vernika da razmotre sledeća pitanja: Kako izgleda sloboda u Hristu? Kako možemo raspoznati kada je ta sloboda istinska i kada nije – ako je to uopšte moguće? Koja duboka istina o našem novom životu u Hristu se otkriva u rečima Reja Krona o novom početku?

KORAK 2 – ISTRAŽI

KOMENTAR BIBLIJE

Samo za učitelje: Kao što objašnjava pouka za ovu sedmicu, starozavetni proroci su se suočili s teškim zadatkom da obelodane skrivene i ne tako skrivene grehe naroda koji je često tvrdio da obožava pravoga Boga.

I. Zaista mrtvi

(Čitaj tekst u Rimljanima 6,1-11; Galatima 3,26; 1. Korinćanima 12,13!)

Pouka za ovu sedmicu opisuje ključnu ulogu koju krštenje ima u izuzetnom preokretu koji se dešava u grešnikovom životu. Prema delu pouke za nedelju, ono predstavlja „radikalnu odluku da svoj život sjedinimo s Hristovim“.

U Rimljanima 6,4. apostol Pavle produbljuje značenje krštenje i njegovu važnost. On opisuje proces kao biti „pogreben s Njime krštenjem u smrt“. Ovo je često zamisao koja se najteže shvata – da putem krštenja neko zaista umire svom starom načinu života. Ipak, to razumevanje proizlazi iz teksta u Galatima 3,26.

Umiranje vernika grehu prilikom krštenja je isto tako stvarno i potpuno kao i Hristova stvarna smrt. I kao što izlaženje Hrista iz groba označava potpuno novorođenje, tako i naše izlaženje iz vodenog groba prilikom krštenja najavljuje novi način života u Hristu.

Krštenje predstavlja sjedinjavanje s Hristom. Pavle napominje: „Jer jednijem Duhom mi se svi krtismo u jedno tijelo, bili Jevreji ili Grci, ili robovi ili sami svoji, i svi se jednijem Duhom napojismo.“ (1. Korinćanima 12,13)

Uzmi i ovo u obzir: Zašto se toliki vernici bore da prihvate sveukupnost svoje smrti u Hristu? Kako da razumemo činjenicu da iako smo mrtvi grehu, neki gresi nastavljaju da nas izazivaju? Kako se Sotona služi tom napetošću između našeg starog i novog života da nas obeshrabri?

II. Čak i sila?

(Razmotri tekst u Galatima 4,7. i Matej 4,4-11. u razredu!)

Jedan od zaista strahopoštovanjem nadahnutih aspekata Isusove službe na Zemlji bila je gruba primena Njegove moći nad Sotonom, počevši od iskušenja koje je izdržao u pustinji (Matej 4,4-11). Pisac pouke jasno naglašava da zato što smo sunaslednici s Hristom sve što pripada Njemu pripada i nama – čak i Njegova sila. Deo slobode koju Hristos nudi je sve veća sposobnost da se odupremo gerehu i da ga odbacimo u svim njegovim oblicima. Bog nas je usvojio izvukavši nas iz „okova greha“.

Razmislite za trenutak o Sotoninoj nesposobnosti da uspe sa Isusom na bilo kojem frontu, kao što je to lepo opisala Elen G. Vajt: „Kada je Isus došao na svet, Sotonina sila se pokrenula protiv Njega. Od vremena kada se pojavio kao beba u Vitlejemu, uzurpator se trudio da postigne Njegovo uništenje. Na svaki mogući način pokušavao je da spreči Isusa da razvije savršeno detinjstvo, besprekornu muževnost, svetu službu i žrtvu bez mane. Međutim, bio je pobeđen. Nije uspeo da navede Isusa na greh. Nije uspeo da ga obeshrabri, ili da ga odvuče od dela radi kojega je došao na svet. Od pustinje do Golgote, oluja Sotoninog gneva je udarala na Njega, ali što je nemilosrdnije duvala, to se Božji Sin čvršće držao za ruku svoga Oca, i išao dalje krvlju poprskanim putem. Svi Sotonini naponi da ga pobedi samo su u još čistijoj svetlosti pokazivali Njegov besprekorni karakter.“ (DA 759)

Razmotri i ovo: Mnogi hrišćani ne veruju da preko Isusa mogu da budu pobednici nad Sotoninim lukavstvima. Šta ih sprečava da iskuse slobodu od sile izvesnih greha? Da li su osuđeni da se doveka bore? Objasni svoj odgovor!

III. Pavlovo živo svedočanstvo
(Čitaj tekst u Galatima 3,28; 4,12!)

Pouka za ovu sedmicu se završava Pavlovim pozivom da se novi vernici iz Galatije ne vrate na „stare i rđave stihije“ koje su ih nekada držale u ropstvu (Galatima 4,9). Za Pavla, povratak u odbačeni legalizam bio bi sličan vraćanju na pagansko bogoslužjenje.

Pavle poziva svoje čitaoce iz neznaboštva da postanu slični njemu, jer je i on postao sličan njima (Galatima 4,12). Sakrivena u ovoj naizgled sentimentalnoj rečenici je istina koju Pavle otkriva u Galatima 3,28. da u Hristu „nema ni Jevrejina ni Grka, roba ni slobodnjaka, roda muškoga i ženskoga, jer ste vi svi jedno u Hristu Isusu“. Kao što ćemo otkriti u pouci za sledeću sedmicu, Pavle je zaista prihvatio neke običaje obraćenika iz neznaboštva i nešto od njihovog načina života.

Neko može da pokuša da zamisli kako je ova rečenica odjeknula u ušima njegovih jevrejskih slušalaca. Pavle naglašeno odbacuje svako razdvajanje između sebe i svojih obraćenika iz neznaboštva. Tekst u 1. Korinćanima 9,21. kaže da je Pavle postao kao neznabožac da bi neke od njih mogao da povede Hristu: „Onima koji su bez zakona bio sam kao bez zakona, premda nijesam Bogu bez zakona, nego sam u zakonu Hristovu, da pridobijem one koji su bez zakona.“

Pavlova sloboda u Hristu oslobodila ga je podela i otvorila ga da Božju ljubav podeli na daleko i na široko.

Uzmi o ovo u obzir: Kako treba da oformimo jedinstvo koje delimo sa svom Božjom decom?

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Kao usvojena Božja deca, treba da naučimo da živimo životom svoga Oca, da naučimo šta znači nastavati u Njemu (Jovan 15,1-7) i šta znači deliti Njegovu ljubav izgubljenim članovima porodice (Matej 28,18-20).

Pitanja za razmišljanje:

1. Koju ulogu ima naš molitveni život u održavanju naše slobode u Hristu? Čitaj tekst u Marko 1,35-39! Šta nam ti tekstovi govore o „nom životu Isusa Hrista i kako je taj život neprekidno uticao na donošenje Njegovih odluka?

2. Zašto neki vernici sumnjaju u stvarnost svoga posinjenja u Hristu? Kako naš nekadašnji odnos prema grehu ponekad ugrožava naš budući odnos s našim Ocem?

Pitanja za primenu:

1. Kako pomirujemo slobodu u Hristu s biblijskim učenjem sa temama kao što su skromnost u odevanju, hrišćansko ponašanje, zdravstvena reforma? Šta nam je slobodno i šta nam nije slobodno da činimo?

2. Na koje načine ostajemo slični deci u našem hrišćanskom ponašanju? Na koje načine treba da rastemo u potpunu zrelost Božjih sinova i kćeri?

Pitanja za svedočenje:

1. „Trebalo je da učenici budu saradnici svoga Otkupitelja u delu spasavanja sveta.“ (DA 818) Šta naša spremnost da radimo da spasenju izgubljene braće i sestara govori o našoj ljubavi prema Ocu?

2. Pročitaj parabolu o velikoj večeri u Luki 14,15-24. Isus zapoveda svojim slugama da „izađu na puteve i ograde i da nateraju da dođu da mi se napuni kuća“ (Luka 14,23). Zašto je Otac tako željan da podeli svoje obilje sa što je moguće više ljudi? Kako mi možemo da „nateramo“ ljude da dođu da veliku poslavu posinjenja?

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: Podeli sledeću poruku s vernicima u razredu i upitaj ih kako će primeniti istine naučene ove sedmice da bi zadovoljili potrebe napaćenog srca čoveka spomenutog u sledećoj priči. Zatraži od vernika da načine listu svega što bi želeli da kažu toj osobi.

Neko je na hrišćanski web-site postavio sledeći poziv u pomoć: „Ponekad osećam kao da je Bog galaksijama udaljen od mene. Mislim da me progone gresi koje sam učinio u prošlosti. Izgleda da ne mogu da ih zaboravim. I upravo kada pomislim da sam ih stavio pod svoju kontrolu i da ih više neću činiti, buuum! Sve se ponavlja! Ponovo grešim. Kao da me Sotona muči: „Mislio si da si se izvukao, zar ne? Nemoj se nadati!“ Ponekad mislim da on ima pravo. Naime, da sam potonuo tako duboko, da sam tako daleko od Božje blagodati, da ne mogu da se oslobodim. Znam da to nije istina, da te Bog prima bez obzira gde se nalaziš, ali se ponekad ipak pitam da li me On čuje!“

Deveta pouka

Ključni tekst: Galatima 4,12.

Učenik će:

Saznati: Opiši kako Pavlova Poslanica Galatima prelazi sa biblijskih dokaza na dokaze utemeljene na ličnim pozivima.

Osetiti: Ceniti emocionalni poziv koji Pavle upućuje kao pastir, pokazujući svoju zabrinutost i podsećajući Galate da zajednička iskustva.

Učiniti: Odlučiti da se koristiš ne samo duhovnim poukama naših starešina već i njihovim čisto ljudskim naklonostima i zabrinutostima i da im pružiš podršku.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Dvostruki poziv

A. Zašto je Pavle uputio i teološki i svoj lični poziv?

B. Kako je uvid u njegove pastoralne zabrinutosti pomogao Galatima da shvate ozbiljnost krize u kojoj se nalaze?

II. Osetiti: Pastirska zabrinutost

A. Kako je podsećanje na zajedničke doživljaje pomoglo Pavlu da kod vernika probudi sećanje na neke važne pouke?

B. Zašto je Pavlovo dokazivanje, pozivanje i preklinjanje izazvalo iskreno probuđenje u odnosima ali i u intelektualnom pristajanju uz istinu?

C. Kako je Pavle uporedio svoju brigu za napredak crkve i želju lažnih učitelja da zadobiju njenu naklonost?

III. Učiniti: voleti uprkos neugodnim istinama

A. Kako da se otvorimo prema poukama koje nas ukoravaju i kritikuju, kao i prema onima koje nas hrabre i uzdižu?

B. Kao bismo i mi, kao Pavle, mogli da se poslužimo odnosima kao platformom za širenje istine, iako nam je to neugodno?

Sažetak: Posle snažnog duhovnog dokazivanja, Pavle upućuje emocionalni poziv Galatima da ostanu u evanđelju blagodati.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rasteњу: Evanđelje koje propovedamo treba da bude evanđelje po kojemu živimo. Nema ništa tako neodoljivo kao hrišćanin koji živi u ljubavi sa Isusom Hristom i koji se posvetio spasavanju izgubljenih ljudskih bića.

Samo za učitelje: Razgovarajte o društvenoj stvarnosti u kojoj se veliki deo sveta danas nalazi, o stvarnosti u kojoj se reči i dela retko podudaraju da pruže stvarnu sliku o čoveku kakav je zaista.

Pričalice se množe. Potrebno je samo da otvorite radio, da gledate televiziju i da surfujete po Internetu da otkrijete povorku govorećih glava koje su presrećne da izreknu svoje mišljenje o najnovijim vrućim temama dana. Finansijski analitičari smatraju sebe kvalifikovanima da komentarišu stanje obrazovnog sistema. Političari govore jedno kada žele da budu izabrani, a onda nešto sasvim suprotno tome kada zasednu u fotelju, prihvatajući celo vreme prikrivene napojnice, odnosno mito, za podupiranje posebnih interesa.

A onda, tu su i mentalno ugrožene osobe koje se pojavljuju na nacionalnim talasima pljuvajući reči i uvrede, sračunate da izazovu mržnju, da privuku pažnju i da napune džepove. Izgleda kao da je svet utonuo u bujicu besmislenih priča – da ljudi više ne znaju šta govore ili šta slušaju.

Slično nekom vojnom zapovedniku koji šalje nevidljive avione iza neprijateljskih linija, tako i Bog šalje hrišćane u kaos besmislenih priča da žive i da propovedaju evanđelje. Kakve li velike ljubavi prema palom svetu!

Uzmi o ovo u obzir: Zatraži od vernika da sačine listu „velikih govornika“ koji dominiraju medijima. Šta ih to drži na ekranu? Imaju li oni uopšte nekoga koji ih sluša? Da li su njihove poruke pozitivne ili negativne? Konačno, da li žive po onome što govore?

KORAK 2 – ISTRAŽI

KOMENTAR BIBLIJE

Samo za učitelje: Dok istražujete kmentar Biblije za ovu sedmicu, razred treba da istraži Pavlovu ličnu poslušnost Bogu, njegovu spremnost na žrtvu samo da vidi da se Hristos pojavljuje u vernicima, njegovu emocionalne napore da ih navede da izaberu Hrista.

I. Dosegnuti do srca živom verom

(Čitaj tekst u 1. Korinćanima 9,19-23; Dela 14,1-26; Galatima 4,12!)

Pouka za utorak nas poziv da istražujemo jedan od najvažnijih aspekata objavljivanja istine: istine koja je usklađena s položajem ljudi kojima se objavljuje i koja ima najbolje mogućnosti da dosegne do njihovog srca. Pavlovo razumevanje ove stvarnosti navelo ga je da postane sve svakome da bi sebi osigurao mogućnost da nekoga zadobije (1. Korinćanima 9,22).

Uprkos svojoj plemenitoj želji da drugi vodi Hristu, Pavle svoj pristup svom zadatku nije obavio neodgovorno, posebno kada se radilo o njegovom razumevanju Božjeg zakona i građanskih prava i propisa. Postoji i razlog Pavlovog strogog podržavanja ličnog kodeksa ponašanja. Dok su Pavle i Varnava radili u Ikoniji- sa velikim uspehom – „Jevreji koji ne vjerovahu podbuniše i razdražiše duše neznabožaca na braću“ (Dela 14,2).

Apostol Pavle nije sebi mogao dozvoliti da bude nesiguran u način na koji je doživljavao svoju veru. Njegovi neprijatelju su pažljivo pratili njegove postupke, ali i više od toga, Pavle je pre svega želeo da ugodu Bogu i zato je pazio na sebe.

Razmotri i ovo: Upitaj nekoga u razredu da pročita tekst u Luka 15,1-10. Seti se činjenice da su se Jevreji suočavali s napadima kada su pokušavali da čine dobro onima kojisu se nalazili na rubovima društva u Hristovo vreme. Upitaj: na koji način je Pavlova kontekstualizacija

evanđelja slikala Hrista? Na koji način se ta slika razlikovala od uobičajene?

II. Šta god da to znači

(Razmotri Galatima 4,19; Jovan 3,3; Kološanima 1,17. u razredu!)

Pavle se služi metaforom rođenja deteta da pokaže da je izdržao, da tako kažemo, bolove rađanja da bi te ljude doveo Hristu. Međutim, kada su oni razmišljali o vraćanju na legalistički oblik vere, proces njihovog „rađanja“ je ponovo morao da počne. Pavle na neki način ponavlja Isusove reči koje je izgovorio Nikodimu (Jovan 3).

Apostol je izdržao u svom nastojanju da obrati Galate zato što je želeo da se Hristos potpuno oblikuje u njima i da vlada njihovim srcima (Galatima 2,10). Kao što pouka za sredu naglašava, Pavle spominje svoju bolest kao način da završi svoj zadatak. U svom pismu Kološanima ponovo se služi jezikom i metaforom materinstva da naglasi da oblikovanje Hrista u nama predstavlja jedinu „nadu slave“ za ljudski rod (Kološanima 1,17).

Uzmi u obzir i ovo: Razgovaraj o zamisli o hrišćanskom oblikovanju u razredu. Kako izgleda život hrišćanina kada Hristos počne da se oblikuje u njemu? Koje promene se dešavaju? Šta ostaje isto? Zašto je Pavle toliko želeo da pomogne hrišćanskim vernicima u Galatiji da dođu do duboke i trajne vere u Hrista kao svog jedinog izvora spasenja? Na šta je ličio Pavlov život pošto se Hristos rodio u njegovom srcu? Kako je ta promena u njegovom životu i odgovarajuća sloboda koju je donela, postala pokretačka sila Pavlove želje da vidi da i drugi dožive to isto iskustvo?

III. Završiti posao

(Čitaj tekst u Galatima 4,16. i u 2. Korinćanima 1. i 2. u razredu!)

Emocionalni pozivi predstavljaju jednu od istinskih karakteristika apostola Pavla. U vreme kada se mnogi propovednici ustručavaju da posle propovedi upute poziv na obraćenje ili na odluku, Pavlovi otvoreni pozivi izgledaju čudno. Da budemo sigurni, emocije se mogu upotrebljavati kao instrument, i mnoge verske starešine su postale majstori u tome, ali Oavle nije bio neiskren.

U Galatima 4,16. Pavle, blizak prijatelj galatijskih vernika, stavio je to prijateljstvo na kocku u naporu da im pomogne da vide Hrista kroz maglu legalizma koja ih je obavijala. „Da li se ljutite na mene zato što vam govorim istinu?“ – rekao bi u današnjim rečnikom.

Pavlov poziv korintskoj crkvi u 2. Korinćanima 1. i 2. još više uznemiruje. Stavljajući na kocku svoj propovednički autoritet, Pavle piše: „Jer od brige mnoge i tuge srca napisah vam s mnogijem suzama, ne da biste se ožalostili, nego da biste poznali ljubav koji imam izobilno k vama.“ (2. Korinćanima2,4)

Pavlova ljubav prema onima za koje je želeo da upoznaju Hrista prožima njegov poziv i čini ga uspešnim.

Razmotri i ovo: Zašto se neki hrišćani ustručavaju da ulože svoje srce u svom poziv koji upućuju drugima? Neke kulture su mnogo uzdržanije od drugih. Koju ulogu kulturne norme igraju u načinu na koji pozivamo ljude i žene umesto Hrista?

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Ohrabri vernike u razredu da odgovore na lična ispitivačka pitanja. Odvoji vremena za one koji žele da razgovaraju o svojim odgovorima.

Pitanja za razlišljanje:

1. Kako je došlo do toga da si prihvatio Hrista kao svog Gospoda i Spasitelja? Da li putem ohrabrenja nekog prijatelja, neke velike propovedi koja je osvedočila tvoje srce, ili putem poziva kojemu se jednostavno nisi mogao odupreti? Šta je te osvedočilo i učinilo da želiš da svoj život predaš Isusu?

2. Pavle se često suočavao s odbacivanjem u svojim naporima da zadobije duše za Isusa? Da li i tebe strah od odbacivanja zaustavlja od deljenja tvoje vere? Kako planiraš da savladaš tu svoju slabost? 2. Korinćanima 5,20. kaže: „Tako smo mi poslani mjesto Hrista kao da Bog govori kroz nas, molimo vas u ime Hristovo: pomirite se s Bogom!“ Koje posebne sposobnosti i talante imaš da te Bog upotrebi da pozove druge preko tebe?

Pitanja za svedočenje:

1. Očigledno je da je hor raznorodnih glasova zbunjivao vernike u Galatiji. Kada ne bi tako, Pavle se ne bi toliko trudio da objasni zakon i kako on dopunjuje veru u Hrista. Kakav jedinstven izazov ljudi pričalice u naše vreme postavljaju za hrišćanski pokušaj da šire evanđelje?

2. Kako da načinimo ravnotežu između građenja odnosa s onima koje želimo da spasemo i objavljivanja istine? Koju ulogu Sveti Duh ima u celom tom procesu?

KORAK 4- STVORI

Samo za učitelje: Podeli listove papira vernicima i zatraži da napišu jednu ili dve rečenice o tome kako treba da upućujemo pozive ljudima koji su spomenuti u sledećim primerima:

1. Neki čovek dolazi svake subote u vašu crkvu znajući da će dobiti topao obrok i da će mu neki vernici dati i novca. On nikada ne dolazi na bogoslužnja. Kako da crkva odgovori?

2. Sara je bila u vašoj crkvi nekoliko puta. Ona pazi za vreme službe, pa je čak kupila i Bibliju prvi put u životu da bi mogla da prati propovednika. Svi se pitaju kada će ona predati svoje srce Isusu i krstiti se. Međutim, vaš propovednik retko upućuje pozive na odluku i kada točini oseća se neugodno da se žuri da završi. Kako biste vi uputili poziv Sari?

3. Vaš bliski prijatelj godinama vara prilikom plaćanja poreza. On traži sve rupe u zakonu da sačuva novac, ali u tome preteruje. Često se šali i opravdava svoje ponašanje, govoreći: „To je tako moj novac. Vlada ga samo razbacuje!“ Kko biste se potrudili da mu pomognete da uvidi da je takvo ponašanje pogrešno. Da li ćeš govoriti o Bogu ili ćeš mu pristupiti sa zakonske strane – da on u stvari krši zakon? Objasni.

Deseta pouka

Ključni tekst: Galatima 4,26.

Učenik će:

Saznati: Uporedi i stari i novi zavet s Agarinim i Sarinim potomcima i njihovim odnosom s Avramom.

Osetiti: Neguj osećanje poštovanja, vere i ljubavi prema Bogu što te je izbavio od greha.

Učiniti: Oloni se na Božja zavetna obećanja.

Kratak pregled pouka:

I. Saznati: Ismailo i Isaak

A. Kako oni koji su zahtevali obrezanje stavljaju sebe na stranu prirodno rođenog Ismaila umesto na stranu čudom rođenog Isaaka?

B. Koji drugi biblijski primeri ilustruju naše pokušaje da sami obavimo ono što treba da se dogodi?

C. Kako Avraam u ovoj priči prikazuje našu sklonost da se oslonimo na stari umesto na novi zavet?

II. Osetiti: ceniti novi zavet

A. Kako propust starog Izrailja da održi svoje obećanje na Sinaju uči taj narod njegovoj potrebi da se osloni na Božju silu?

B. Kako nas svest o našoj velikoj potrebi za Božjom pomoći navodi na poverenje i ljubav prema Bogu?

III. Učiniti: Deca obećanja

A. Kako se nalazimo u iskušenju da stvaramo svoju decu obećanja, kao što je to učinio Avraam, umesto da dozvolimo Bogu da čudesno radi za nas?

B. S kojim protivljenjem se suočavamo zato što smo deca novom umesto starog zaveta?

Sažetak: Slično Avraamu, Agari i Izrailju na Sinaju, često smo u iskušenju da sami nateramo Božje obećanje da se ispuni. Međutim, naši naponi ne samo da nemaju uspeha, nego izazivaju tragediju. Božja blagodat donosi blagoslov, a ne tragedije.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rasteњу: Starozavetno ponašanje je pokušaj da se nešto dogodi, dok se novozavetno ponašanje oslanja na Boga da ostvari svoju nameru.

Atletičari pristupaju sportu različito. Ima atletičara koji su toliko namerni da se nešto dogodi da sebe nteraju na akciju, čak i ako moraju da varaju kada se to ne može izbeći.

Drugi pristupaju sportu na drugi način. Oni imaju poverenja u plan igre koji su načinili njihovi treneri i bave se samo ulogom koja im je po tom planu dodeljena. Ovi atleričari se suočavaju sa uspehom, ne zato što su doprineli da se uspeh dogodi, već zato što su se oslonili na mudrost i iskustvo svoga trenera, prihvatajući njegove preporuke i

dodeljenu ulogu. Ovaj pristup zahteva strpljivo poverenje u vođstvo trenera i spremnost da se njegovi planovi ispunjavaju kada god se za to pruži prilika.

Božji sledbenici u toku istorije pokazivali su oba pristupa. Stari Izrailjci su samopouzdanu izjavljivali da imaju nameru da savršeno izvršavaju Božju volju. Avraam je zapao u paniku kada je poverovao da ističe Božje vreme i umesto da strpljivo čeka da se ostvari božanski plan, preuzeo je na sebe odgovornost da dobije potomstvo. To „pomaganje“ je samo otežalo ispunjenje obećanja. Na sreću, Avraam, koji je duhovno sazrevao, doživeo je dramatski preokret kada je predao Isaka. U toku ove sedmice mi ćemo suprotstaviti ova dva pristupa duhovnosti.

Uzmi u obzir i ovo: U čemu je razlika između starozavetnog i novozavetnog ponašanja? Kako doživljavamo novozavetno ponašanje?

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Avraam predstavlja ubedljiv primer oba pristupa držanju zaveta. U početku je pokazivao samopouzdanje kada je sa sebe preuzeo odgovornost ispunjavanja Božjeg obećanja? Koliko dobronamernih hrišćana ponavlja ovu istu grešku? Oskreno žalosni zbog svog grešnog ponašanja u prošlosti, samopouzdanu izjavljuju da više nikada neće ponavljati svoje nekadašnje ponašanje, stvarno nagoveštavajući time da je njihova snaga volje dovoljna za ostvarenje Božjeg obećanja o promeni života. Avraamova samovolja je dovela do rođenja Ismaila i do duboko podeljenog doma. Na nesreću, samopouzdana vernici na sličan način kvare i razjedinjuju Božji dom. Kasnije je Avraam naučio da predanje samoga sebe, a ne oslanjanje na samoga sebe, otključavaju Božje riznice blagoslova.

Na vrhu brda Morije, Avraam je predao svoga sina na žrtvu, u stvari žrtvujući sebe, bez obzira na vidljive posledice koje će to ostaviti na njegove omiljene snove. Potpuno se predavši Bogu, Avraam je sada

došao u položaj da stekne iskustvo s Božjom neshvatljivom blagodaću. Božji Sin, simbolički prikazan ovnom koji se zapleo u grmlje, ispuniće obećanje, zamenjujući Isaka i pripadnike celog čovečanstva. Obnoviteljska snaga pripada Bogu, a ne ljudima.

I danas postoje Avraami iz ove druge faze: vernici koji iskreno žale zbog svog grešnog ponašanja, ali koji priznaju da se pravednost nikada neće postići ljudskim naporima da se savlada islušenje, već samo stalnim pokoravanjem Božjem vođstvu i apsolutnim poverenjem u Hristovu žrtvu. Obnovljena crkva je svaka grupa vernika koja je stari zavet zamenila novim zavetom, poslušnošću iz punog poverenja. Poslušnost nikada nije u nedoumici; mi ćemo služiti nekome – ili vlastitoj pravednosti ili Hristu onako kako nam je bio otkriven u Bibliji.

KOMENTAR BIBLIJE

I. Avraam, Sara i Agara

(Razmotri tekst u Galatima 4,21-31. i 1. Mojsijeva 16 u razredu!)

Oni među nama koji gaje savremenu osetljivost mogu se zaprepastiti zbog Pavlove ilustracije koja obuhvata i Agaru, jer on očigledno optužuje nju i Ismaila predstavljajući ih kao primere legalističke religije. Kakvog li poštenja u kažnjavanju bespomoćne robinje koja nije imala nikakve mogućnosti da odbije da donese na svet potomka svog bogatog robovlasnika? Da bi sve postalo još gore, Pavle uzdiže Avraamov i Sarin odnos – ljudi koji su izazvali celi problem – kao primer istinske pravednosti! Međutim, Pavlova namera ovde nije da ocrni odbačenu Agaru niti da uzdigne Saru. Njihovo žalosno porodično stanje samo ilustruje dve faze Avraamovog duhovnog putovanja – fazu religije učini sve sam i kasniju fazu religije osloni se na Gospoda.

Na nesreću, Avraamove pogrešne odluke neopozivo su oštetile njegov odnos s njegovim prvorodjenim sinom i unele nepotrebnu napetost u njegov dom. Svakako da treba da imamo na umu da je

odnos koji je doveo do rođenja Ismaila, a ne sam Ismailo, simbolički predstavljao samopravednost. Upravo je Avraamovo oslanjanje na sebe, koje je nametnuo i bespomoćnoj Agari, predstavljalo primer samopravednosti. Agara i Ismailo su bili samo žrtve Avraamovog eksperimenta s religijom učini sve sam.

Razmotri i ovo: U crkvenim nesuglasticama o prirodi pravednosti ponekad se napadaju legalistički raspoložene osobe. Možda bi trebalo da oni koji su iskusili Hristovu spasonosnu blagodat budu zahvalniji onima koji to nisu uspjeli. Umesto da ih osuđuju, zar ne bi trebalo da istinski vernici pokažu više saučešća prema žrtvama ove lažne, ali široko rasprostranjene religijske filozofije? Kako bi se istinski hrišćani mogli usprotiviti legalističkoj filozofiji oslanjanja na sebe ako bi pokazali saučešće prema legalističkim osobama? Šta bismo mogli da naučimo iz Avraamovog preobražavanja iz religije oslanjanja na samoga sebe u religiju oslanjanja na Gospoda?

KORAK 3 – PRIMENI

Pitanja za razmišljanje:

1. Koji odnos prema držanju zaveta razlikuje stari od novog zaveta?
2. Etički zahtevi starog zaveta ostaju nepromenjeni. Preljuba ostaje preljuba; ubistvo ostaje ubistvo; greh je i dalje loš. Biblije nigde ne govori da prestup zapovesti iznenada postaje prihvatljiv. Međutim, orijentacija zaveta se promenila. Pre toga, Izrailj je gledao na Božji zavet kao na teret i obavezu. Zašto je poštovanje zaveta priznato kao radosna prednost u vreme novog zaveta?

Pitanja za primenu:

1. Kako se podele u crkvi mogu ukloniti bez sklapanja kompromisa s religijom usmerenom na dela?
2. Kako bi se vernici koji se oslanjaju na same sebe mogli navesti na odnos usmeren na veru?

KORAK 4 – STVORI

Aktivnost: Pregledaj božićne pesme u pesmarici i potraži izraze novozavetnog odnosa sa Bogom. Pozovite vernike da o svojim otkrićima razgovaraju s drugima. Neka svako objasni kako njihove izabrane rečenice iz pesama izražavaju novozavetni odnos.

Jedanaesta pouka

Ključni tekst: Galatima 5,13.

Vernik će:

Saznati: Raspravljajte o tome kako prava sloboda u Hristu ne pada ni u legalizam ni u raspuštenost.

Osetiti: Iskusiti veliku radost koju donosi sloboda u Hristu.

Učiniti: Prihvatiti se službe ljubavi koja se verom raša u onome koji se sjedinio sa Hristom.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Istinska sloboda

A. Kako nas vera u Hrista oslobađa? Od koga ili od čega smo slobodni?

B. Šta smo pozvani da učinimo sa svojom slobodom?

C. Kako naša sloboda u Hristu dovodi do „ispunjavanja“ zakona koje je suprotno „činjenju“ zakona?

II. Osetiti: Radosna sloboda

- A. Kako sloboda od robovanja grehu, smrti i đavolu utiče na naše ponašanje i odnos prema drugima?
- B. Kako izražavamo svoju radost na bogoslužjenju Onome koji nas je oslobodio i ojačao da živimo životom vere?
- C. Kako se radost odnosi prema veri?

III. Učiniti: Aktivna sloboda

- A. Ako smo istinski slobodni zato što smo verom sjedinjeni s Hristom, kako se naša radost i ljubav izražavaju služenjem bližnjima?
- B. Kako se naše delo ljubavi, koje proizlazi iz našeg odnosa sa Hristom, razlikuje od dela koje treba da nam donese Hristovu naklonost?

Sažetak: Sloboda rođena iz vere u Hrista oslobađa nas od robovanja grehu, smrti i đavolu. Slobodni smo da izrazimo svoju veru u Hrista službom ljubavi i radosti, ispunjavajući tako zakon, koji traži od nas da „ljubimo bližnje kao sam sebe“.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rastezanju: Hristova žrtva nas oslobađa okova greha tako da možemo slobodno da izaberemo Hrista i Njegov način života.

Muzička zvezda Bob Dilan se tužio: „Nekoga morate da služite. Pa, to može da bude đavo i to može da bude Gospod, ali nekoga ćete morati da služite!“ Dilanova misao je tačna. Iako niko ne može da služi dva gospodara, svako mora da se pokorava jednome.

Hrišćanska sloboda se mora shvatiti u okviru ove zamisli. Ne postoji duhovna Švajcarska – neutralna teritorija koja se ne opredeljuje ni desno ni levo. Mi se nalazimo na jednoj ili na drugoj strani u velikoj borbi. Odlučiti se da se ne odlučiš takođe je odluka i to pogrešna. Svojom smrću na krstu, Hristos je popločao put za celi svet da ima spasenje, slobodu i pobjedu u Njemu. Ipak, moramo da budemo pažljivi. Prvo, milioni oslobođenih robova dragovoljno su se vratili u ropstvo. Hristos je otključao tamnicu, uzdrmao je tamnička vrata i srušio tamničke zidine, ali mnogi zatvorenici su ostali na svojim mestima svojom voljom. Drugo, drugi su pobjegli, ali su poneli sa sobom svoju nevidljivu tamnicu. Njihova tamnica se sastoji od sumnje, stida, zastrašenosti, krivice. Njihova služba Bogu je motivisana strahom umesto ljubavlju. Oni služe nekog gnevnog Boga: „Boga koji vas drži iznad ponora pakla, skoro onako kako bi neko držao pauka ili nekog odvratnog insekta iznad vatre, koji vas mrzi i koji se oseća izazvanim.“ (Clyde Fant, 20 Centuries of Great Preachind, p. 63) Na sreću, milioni drugih su prihvatili slobodu kupljenu po strašnu cenu Hristovog života. Oslobođeni krivice, srama, teških uspomena, zavisnosti, samorazornog ponašanja, oni uživaju obilan život koji im osigurava njihov Stvoritelj.

Raspravljaj i o ovome: Kako napredujemo u okviru konteksta poslušnosti iz ljubavi i radujemo se doživljaju vatrene i saosećajne službe Bogu?

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Sloboda je istovremeno najveći svetski blagoslov i njegovo najveće prokletstvo. Sloboda se mora osenjivati po svojim posledicama. Kako se sloboda pokazuje? Sloboda izražava posebne prednosti ili prava koja proizlaze iz građanstva. Šta, onda, sadržava nebesko građanstvo? Kako se sloboda i građanstvo stiču ili gube? Koja prava i obaveze prate građanstvo? Kako se vernik služi svojom slobodom? Šta bi vernici mogli da učine da ugroze ili izgube svoju slobodu? Kako da hrišćani izbegnu legalizam, religiju pokretanu

strahom, ili filozofiju „sve mu je slobodno“, raspuštenost? Ova pitanja oblikuju ne samo teme o kojima ćemo raspravljati, već su to kritička pitanja bitna za emocionalnu stabilnost i bogat život.

KOMENTAR BIBLIJE

I. Priroda hrišćanske slobode

(Razmotri tekst u Rimljanima 6,6. u razredu!)

U toku stoleća jevrejska religija je prekrivena slojevima dobronamernih ljudskih tradicija. Taj aspekt dobronamernosti se ne sme zanemariti, jer će savremeni vernici ponavljati stare greške. Prva greška je pogrešno formulisani odnos između vernika i zaveta. Umesto da slave Boga iz zahvalnosti za otkupljenje i stvaranje, ljudi izlaze pred Boga na temelju obaveznosti i straha. Njihovo iskustvo se nije varalo, ali je tumačenje bilo izokrenuto. Oni su primećivali da je narodu išlo dobro kada god je poštovao Božja načela. I to su tumačili kao Božju nagradu ili platu za prihvatljivu službu. Zaključivali su da je Bog, kada god bi njihova služba postajala neprihvatljiva, povlačio svoju zaštitu i kazna bi sledila. Takav način razmišljanja je proizveo legalistički način zaključivanja i običaje koji su uništavali zamisao o ljubaznom nebeskom Ocu koji želi da uspostavi bliske odnose sa svojom zemaljskom decom. Služba se obavljala da bi se izbegla kazna ili da bi se stekla nagrada. Služba iz ljubavi od srca punog zahvalnosti zbog Božje dobrote bila je velikim delom, iako ne i potpuno, zaboravljena.

Pavlova nova zavetna poruka na temelju Jeremijinog starog proročanstva o poslušnosti iz srca, utemeljena na ljubavi umesto na strahu, predstavljala je duhovno olakšanje za Pavlove savremenike i hrišćane svih naraštaja. Hrišćanska sloboda obuhvata i oslobađanje od niskih pobuda, nasleđenih sklonosti, svih vrsta iskušenja i prirodno, posledica popuštanju tim pobudama i sklonostima. Hristov Duh koji boravi u nama oslobađa nas i od legalizma i od raspuštenosti.

Uzmi o ovo u obzir: U toku istorije iskreni pokušaji su bili učinjeni da se reguliše ljudsko ponašanje da bi mogli da ugone Bogu. Farisejski propisi o poštovanju Subote predstavljali su izuzetno dobar primer. Bili su dobronamerni i savršeno prihvatljivi kao pojedinačno pokazivanje odanosti Bogu. Međutim, kada su te lične odluke što se tiče dužine putovanja Subotom, i tako dalje, postale zakonska ograničenja nečijih odluka, postala su legalistička. Znajući da svaka odluka u životu vodi Bogu ili od Njega, neki dobronamerni savremeni vernici postavili su zakone o oblačenju Subotom, o ishrani, odmaranju, zabavi i drugim aspektima života. Kako da hrišćani odgovore na pokušaje drugih hrišćana da propišu njihovo ponašanje? Kako da dobronamerni vernici poštuju uverenja svoje savesti bez pokušavanja da ih nametnu drugima? Čemu bi služila neka dodatna pravila o proučavanju Biblije uz molitvu ili o poverenju u silu Duha koji stanuje u nama? Kako bi pre naglašanje manje važnih tačaka moglo naškoditi našem duhovnom autoritetu kada nedvosmisleno grešno ponašanje bude zahtevalo naše suočavanje i protivljenje? Kako bi tiho oblikovanje našeg razumevanja odgovarajućeg hrišćanskog ponašanja moglo da bude uspešnije u unapređivanju naših pogleda na život nego pokušavanje da se oni podignu na nivo pravila i dogmi?

KORAK 3 – PRIMENA

Samo za učitelje: Hrišćanska sloboda znači primanje nove prirode koja je obeležena unutrašnjim preobražavanjem ponašanja umesto nametanja spoljašnjih pravila ponašanja. Lanac bicikla, kojim se snaga prenosi preko zupčanika na zadnji točak pokreće celi bicikl. Neko kretanje bi se moglo postići i nekim drugim načinom, ali bi ono svakako bilo mnogo neuspešnije od pokretanja lanca i zupčanika. Građanska vlast nosi neku odgovornost za sređivanje navika društva tako da nasilje, pljačka i tako dalje ne budu ostavljeni bez kazne, ali je istorija pokazala da je duhovno probuđenje daleko uspešnije u preobražavanju ponašanja od robije ili druge vrste kazni. Sila Svetoga Duha, koja zrači iz potpuno preobaženog srca, je jedina realna nada za trajno preobraženje i opstanak društva.

Aktivnost: Čitaj sledeću parabolu glasno i raspravljaj o mogućnostima da hrišćanska sloboda postane stvarnost u iskustvu vernika:

Monolog aviona

Konačno su me pustili iz škole na tlu. Slobodan sam da letim, istražujem i ostvarim svoju sudbinu. Govoreći o odredištima, slobodan sam da idem kuda god hoću. Kakve li avanture! Razmisli: egzotična odredišta o kojima niko pre toga nije ni mislio; istraživati beskrajne horizonte, uživati u zadivljujućim zalascima Sunca u raju, ploviti do krajnjih granica poznatih civilizacija. Kakvih li mogućnosti! Možda su pretražiti Island za početak. Naravno, regulatorna agencija je preporučila neštio drugo zbog vulkanskih erupcija. Neka komisija je odlučila da je to opasno zato što su prethodni avioni navukli mikroskopsku prašinu koja se nalazila u vulkanskom oblaku. Možda oni to govore samo da bi ljude odvratili od toga da dožive neko uživanje? Gde su im dokazi? Sve su to ipak sitnice, zar ne? Koliko štete to može uopšte izazvati! Ima tih priča o tome kako sitnice mogu da zaguše avionske motore; ali samo zato što drugi avioni nisu bili u stanju da se ponesu s tim problemom ne znači da ja nisam sagrađen dovoljno snažno. I ponovo, zašto da se izlažem opasnosti? Možda ima smisla malo pričekati? Ima na desetine drugih uzbudljivih mogućnosti. Možda komisija ipak zna o čemu govori, bar ovoga puta. Slobodan sam da putujem na Island, ali postoji i Njufaundlend, Pirineji, Solomonska ostrva, Sredozemlje! Osim toga, moj graditelj je uložio bezbrojne sate u istraživanja i razvoj da bi mene proizveo. Ja sam stvarno slobodan. To znači da mogu da biram.

Tačke o kojima treba raspravljati: Kada se hrišćani služe svojom slobodom, kako treba da se odnose prema sitnicama? Kako bi bezbrižno samopouzdanje moglo dovesti do katastrofe? Kako bi poštovanje onoga što je Bog uložio u vernika trebalo da utiče na način kojim se služi svojom slobodom? Kako bi proučavanje primera slobode u Bibliji moglo da nam pomogne da donesemo korisne odluke?

Samo za učitelje: Uprkos svemu što smo dobili u Hristu, na neki način se događa da oslobođenici često stanu na stranu svoga tamničara umesto na stranu svoga osloboditelja. Hrišćani treba da ponište to izopačenje time što će postati predstavnici Neba, prikazujući život preobražen božanskom blagodaću. Postajući primeri pravilno upotrebljene slobode, vernici prikazuju Božju mudrost u oslobađanju zatvorenika umesto u proizvodnji robota koji bi ga obožavali.

Aktivnost:

A: Pozovi razred da načini listu izbora koje sami ili njihovi prijateoji čine i kojima utiču na svoju duhovnost. Neka otvoreno razmišljaju o tome kako zloupotrebljena sloboda može da ugrozi njihovo rasteenje na tim područjima.

B: Prouči božične pesme u pesmarici. Potraži aluzije na slobodu. Razgovarajte kako je Hristovo utelovljenje omogućilo duhovnu slobodu Njegovih sledbenika. Šta reči pesama govore o tome kako hrišćani upotrebljavaju slobodu koju im je Hristos omogućio po tako skupoj ceni!

Dvanaesta pouka

Ključni tekst: Galatima 5,16.

Učenik će:

Saznati: Opiši šta to znači živeti po Duhu!

Osetiti: Postani svestan sukoba u koji smo uvučeni svojom grešnom prirodom iako želimo da živimo po uputstvima Duha.

Učiniti: Izabрати da živiš svakog trenutka u skladu sa Duhom.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Živeti po Duhu

- A. Kako se ponaša osoba koja živi po Duhu?
- B. Kako se osoba koja živi po Duhu odnosi prema zakonu?
- C. Kako se „dela telesna“ mogu uporediti s „rodovima Duha“?
- D. Zašto je Pavle mogao da kaže da za rodove Duha ne postoji nikakav zakon?

II. Osetiti: Unutrašnji duhovni sukob

- A. Zašto se vodi takav unutrašnji sukob između naših urođenih želja da služimo sebi i pobuda Duha i kako da razrešimo taj sukob?

B. Kakva osećanja se rađaju od telesnih dela i ako se ona mogu uporediti s osećanjima i ponašanjima koja su navedena kao rodovi Duha?

III. Učiniti: Živeti u ljubavi

A. Šta treba da učinimo da bismo razapeli svoju grešnu prirodu?

B. Koje svesne odluke treba da donesemo na strani Duha a protiv naše grešne prirode?

C. Koje odluke donosimo kojima ačamo svoje grešne sklonosti?

Sažetak: Živeti po Duhu znači svakoga dana hoditi putem kojim nas Duh vodi. To zahteva svakodnevne odluke na strani Duha u svim pitanjima o kojima odlučujemo i kojima umrtvljujemo svoje staro grešno ja.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rastenju: Samo svakodnevno stanovanje Svetoga Duha u nama osposobljava nas da živimo životom na slavu Bogu.

Sijalica bez električne struje ništa ne vredi. Ona je određena da sija, ali ne može bez energije da rastera tamu. Nekoliko sitnica se događa svaki put kada se sijalica upali. Očigledno, sijalica mora da bude pravilno priključena na izvor elektriciteta. Prekidač mora da bude okrenut. Niti u običnoj sijalici ili gasovi u fruorescentnoj sijalici moraju biti nedirnuti. Slično tome, kada god hrišćanin treba da zasija, nekoliko sitnica mora da se dogodi. Hrišćanin mora da bude pravilno priključen na izvor duhovne energije (Bog). Prekidi u toku energije

moraju da budu uklonjeni (prekidač okrenut), što znači da grešne sklonosti i uobičajeni nedostaci moraju biti potpuno podloženi božanskoj kontroli. Unutrašnja čestitost hrišćaninovog života mora da bude nedirnutu. I najmanje pukotine u fluorescentnoj sijalici ili najmanji prekid u nitima u običnoj sijalici mogu da unište sposobnost sijalice da svetli. Male pukotine (neodgovarajuće reči, nedostatak discipline i obuzdavanja tela – na primer, lakomstvo, pijanstvo, grube šale, lenjost, pohlepa, nedostatak vladanja sobom i mnoštvo drugih sličnih postupaka i želja – mogu da uklone ili otežaju hrišćaninovu sposobnost da svetli. Da zaključimo, prvenstveni uslovi za duhovnu uspešnost su moralna čestitost i duhovna energija. Bilo šta od toga da nedostaje, duhovne svetlosti nema. Neki vernici crkve pokazuju uzvišena merila građanstva i prividne čestitosti, ali nemaju nikakvog duhovnog svetla zato što nemaju povezanosti s Bogom. Drugi vernici naglašavaju svoje natprirodne susrete s Bogom, ali im nedostaje moralne čestitosti. I ponovo, nema svetlosti! Međutim, kada god se sila Svetoga Duha pokaže u moralno primernom životu, okolina je obasjana svetlošću. Osim samoga Boga, Duhom ispunjeni, moralno besprekorni vernici su najveća potreba sveta.

Početna aktivnost: Pevajte neku božićnu pesmu iz pesmarice i razgovarajte o tome kako Hristovo nebesko svetlo treba da svetli u našem životu. Usredsredite se na to šta sve vernik treba da učini da bi ostao povezan s Božjim Duhom.

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Za Pavla, hodati po Duhu je suprotno zadovoljavanju želja tela. U mnogim Pavlovim poslanicama metafore tela i duha se postavljaju nasuprot jedna drugoj. Neki su pogrešno razumeli Pavlove namere. Askete su pogrešno protumačile ove spise da osude svaki aspekt fizičkog postojanja. Mnogi monaški pokreti su bili utemeljeni na takvom sumnjičenju tela ili ljudske fizičke prirode. Pojavila su se dva odbojna gledišta. Monaški pokreti su prihvatili gledište da je telo samo po sebi nepopravljivo zlo i da se mora neke

odbaciti, kažnjavati, lišavati i na druge načine ponižavati da bi se postigla pravednost. Hrana, seksualno izražavanje i druga obična zadovoljstva uskraćivana su telu da bi se ono ponizilo i oslobodilo pokvarenosti. Njihovi krajnji protivnici su govorili, pošto je telo izvan domašaja spasenja, da nema nikakve važnosti kako se prema njemu postupa. Prema tome, lakomstvo, pijanstvo, lenjost, razne seksualne izopačenosti postaju prihvatljive zato što je samo duša, a ne i telo, važna pred Bogom. Nijedno od ovih ekstremnih gledišta nije prihvatljivo. Telo i duh su savršeno stvoreni; i zato nijedno od toga nije samo po sebi namenjeno zlu. Božansko otkupljenje nije samo duhovne prirode, već i fizičke i mentalne.

KOMENTAR BIBLIJE

I. Sukob u hrišćaninu

(Razmotri tekst u Galatima 5,17. i u Rimljanima 7,14-24. u razredu!)

Sredstvo kojim Bog otkupljuje naše pokvareno ljudsko telo i naš duh je Sveti Duh. U Rimljanima, 8. poglavlje, Pavle opisuje delovanje Božjega Duha u ljudskom životu. Božji Duh postiže preko ljudskih slabosti ono što zakon nikada ne bi mogao da postigne. Svakoga dana se vode bitke u ljudskoj duši između tela, koje simbilički predstavlja samouništavajuće želje i sklonosti, i Duha, koji predstavlja sve što je Bog uložio u nas da nas oslobodi robovanja grehu. Zakon – spoljašnje ojačanje društvenim merilima za očuvanje života – uvek će biti neophodan da suzbije pojedince koji žive sebično da zadovolje svaki lični prohtev bez obzira kako će njegovo zadovoljavanje uticati na druge. Bilo kako bilo, obuzdavanje sebičnosti se nikada ne sme izjednačiti sa sticanjem pravednosti.

Većina religija se slaže sa hrišćanstvom u tome. Većina religija su mehanizmi za obuzdavanje zla koje zahteva odmazdu da bi se nametnula društvena prihvatljivost. Pravednost se postiže umilostivljavanjem božanstva putem pokornosti društvenim pravilima.

Žalostno je da legalističko izražavanje hrišćanstva ide istim putem. Istinsko hrišćanstvo, međutim, priznaje da su pravila bespomoćna da preobrazu buntovno ljudsko srce. Samo razumno poštovanje Božje ljubavi i njenog vrhunskog izražavanja na Golgoti može uspešno preusmeriti usmerenost na sebe u usmerenost na Boga.

Ljudska bića su bespomoćna protiv urođene sebičnosti. Obrazovanje, kulturni razvoj, moralno vaspitanje mogu usporiti, ali nikada izlečiti buntovni duh. Prema tome, Božji protivotrov je bilo izlivanje Svetoga Duha na one koji su iskreno zaželeli duhovno preobraženje. Samo Sveti Duh u nama je u stanju da savlada urođenu grešnost. Pavle je shvatio, međutim, da se sebičnost ne predaje lako. Iako se sukob ne može razrešiti usredsređivanjem na ponašanje, on se može srediti bezuslovnim predanjem srca Bogu. Kada se jednom potpuno predamo Bogu, On nas može promeniti unutrašnjim delovanjem što proljašnje delovanje nikada ne bi moglo da postigne.

Nema zamene za prisutnost Duha – Njega ne može da zameni ni dobročinstvo, uzorno građanstvo, društvene službe ili umrtvljavanje sebe. Ljudska pravednost je samo „prljava haljina“ (Isaija 64,6). I što je još važnije, takva samopravednost nije samo neuspešna, ona i ne zadovoljava. Lično zadovoljstvo ne dolazi iz prisiljavanja samoga sebe da živiš pravedno već iz istinske želje da živiš pravednim načinom života i kada to i postigneš Božjom veličanstvenom blagodaću.

Uzmi i ovo u obzir: Kada vernici shvate svoje nedostatke, kako bi mogli da pokrenu pozitivne promene? Koje izvore snage je Nebo pripremilo za one koji iskreno teže za pravednošću? Na koji način se može umanjiti žestina duhovne bitke? I dok se život vernika sve više ispunjava Svetim Duhom, šta se izbacuje iz njega? Kako da hrišćanin izbegne iskušenje da usredsredi svoje napore na promenu ponašanja kada bi uspešna strategija bila omogućavanje Duhu da prodre u sve pore našeg života?

KORAK 3 – PRIMENI

I Samo za učitelje: Pavle opisuje devet vrlina poznatih kao plodovi Duha, koje karakterišu delovanje Duha u životu koji je predan Bogu. Isto onako kao što se plodovi u prirodi stvaraju unutrašnjim procesima u biljci koji prerađuju korisne materije iz zemlje u ukusne plodove, grožđe, mango, maline, tako se i duhovni plodovi stvaraju delovanjem Duha na ljudsko srce. Naučnici su uspešno proizvodili ukuse i oblike raznog voća pažljivo analizirajući njihovu hemijsku strukturu i spajajući njihove razne komponente. Takav plodu sličan proizvod, međutim, nikada ne može da se razmnožava. Veštačke kopije nemaju ono što je bitno: nemaju života. Spolja nametnuti moral ima neku sličnost sa autentičnim karakterom, ali ostaje beživotan, nemoćan da se reprodukuje. Samo iznutra stvoreni duhovni rodovi ostaju večno i donose potomstvo. Prema tome, vernost proizvodi vernost, ljubaznost navodi na ljubaznost, nežnost stvara nežnost, i tako dalje.

Aktivnost: Donesi neko kvalitetno veštačko voće u razred – neko koje se skoro može zameniti za prirodno. Donesi i prirodno voće iste vrste kao i veštačko. Napuni posudu sa obe vrste plodova. Posuda mora da pruži priliku vernicima da izdaleka posmatraju plodove. Providna posuda je najbolja. Čitaj tekst u Mateju 7,16. ili ako vam je takvo veštačko voće nedostupno, zatraži od vernika da kažu u čemu je razlika između veštačnog i pravog voća. Onda pročitaj tekst iz Biblije i odgovori na donja pitanja.

Pitanja za razmišljanje:

Kako bi se veštačko voće moglo prepoznati i u čemu je razlika između veštačkog i prirodnog voća? Da li bi prepoznavanje bilo lakše da je posuda stajala bliže? Koje metode se mogu upotrebiti da bi se uklonila sumnja oko toga šta je šta? Da li bi griženje ploda rešilo problem? Kako da vernik prepozna istinski duhovni plod među ostalima? Kako teške okolnosti i nevolje pomažu da se uoči razlika između istinskog duhovnog ploda i prividno moralnog spoljašnjeg izgleda? Kako vernici mogu da budu sigurni da je njihov duhovni plod istinski? Kako da hrišćanin umnoži svoje duhovne rodove?

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: Hrišćanin dobija snagu na temelje ohrabrenja koja dobija od svoje braće. Novoobraćeni hrišćanin ima čak i mnogo veću potrebu za ohrabrenjima. Prepoznavajući preobražavajuću silu Duha u životu naših poznanika i objavljujući to prepoznavanje toj osobi, mi možemo međusobnim hrabrenjem da nastavimo da duhovno rastemo. Imajte na umu, priznanje je samo prva faza; izražavanje tog priznanja treba da sledi.

Aktivnost: Prikupi novogodišnje čestitke, rođendaske čestitke, i druge lepe karte. Poderli ih vernicima u razredu i pozovi ih da napišu ohrabrujuće poruke nekome koji je doneo blagoslov u njihov život. Spomenite neke duhovne vrline koje se mogu povezati s nekim biblijskim navodima. Sve istaknute liste takvih vrlina nalaze se u Galatima 5 i u 2. Petrovoj 1. Na primer, poruku možete uputiti nekome koji je roditelje vernika u razredu doveo Hristu, indirektno doprinoseći njegovom duhovnom napredovanju. Napiši kako je blagoslov uticao na život vernika lično, ali i na njegovu porodicu i prijatelje. Govori i o tome kako je Hristos upotrebio tvoj život da blagoslovi druge. Prikupi kartice da ih sam pošalješ poštom ili pozovi vernike neka svaki do njih pošalje karte koje je napisao.

Trinaesta pouka

Ključni tekst: Galatima 6,10.

Učenik će:

Saznati: Razmotri načine na koje život u Hristu preko Hrista utiče na način na koji se odnosimo prema drugima.

Osetiti: Prepoznaj opasnosti koje duhovna oholost izlaže posebno hrišćane koji veruju da su sigurni od iskušenja.

Učiniti: Voleti svoje bližnje onako kako se staramo o sebi, ispunjavajući tako Hristov zakon.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Činiti dobro

A. Kako hrišćanin treba da se odnosi prema svojoj braći ili sestrama koji su se spotakli?

B. Zašto je posebno važno da postupamo prema drugima koji su opterećeni onako kako bismo želeli da drugi postupaju prema nama?

II. Osetiti: Duhovna oholost

A. Zašto je duhovna oholost takva opasnost za hrišćanina?

B. Kako se možemo sačuvati od ravnodušnog, hladnog, kritičkog duha?

C. Zašto je važno pažljivo samoispitivanje i ocenjivanje?

D. Koji biblijski primeri ilustruju opasnosti prevelikog razmišljanja o svojim sposobnostima?

III. Učiniti: Hristov zakon

A. Na koji način ispunjavamo Hristov zakona kada ljubimo svoje bližnje?

B. Gde se pojavljuju najveći izazovi kada nosimo terete jedan drugome?

C. Kojim članovima porodice treba da služimo na ovaj način?

D. Koje polne, rasne, plemenske i klasne predrasude gajimo i moramo se osloboditi?

Sažetak: Kada se Hristov zakon bude ispunjavao u našem životu, mi ćemo se starati o onima koji su pali i koji su opterećeni. Mi ćemo prepoznavati svoje slabosti i ponizno priznavati svaki dokaz istine da ne bismo postali duhovno oholi i zaslepljeni.

KORAK 1 – MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rastenju: Bog je zadužio Crkvu da bude Njegovo preobražavajuće sredstvo na Zemlji.

Svemoćni Spasitelj je mogao da zaobiđe ljudski rod kada je želeo da spase izgubljeni svet. Šta bi mogli grešni, oslabljeni, kolebljivi ljudi doprineti ovom plemenitom poduhvatu? Pokrenuti bezgrešni anđeoski hor, mobilizovati verna stvorenja s drugih galaksija, poslužiti se božanskim daljinskim upravljanjem: svemoćni, sveznajući Stvoritelj svemira imao je te i hiljade drugih mogućnosti na raspolaganju. Ipak, On je uključio zajedništvo otkupljenih pojedinaca, Crkvu, kao svoje oruđe u ovo delo.

Moramo pokazati pažljivost kada izričemo ovu istinu. Crkva ima prednost i priliku da učestvuje u širenju i oblikovanju evanđelja grešnom čovečanstvu. Ova sveta odgovornost, međutim, nije naše vlasništvo. Ljudska bića nemaju koncesiju na nju, ona ne mogu nikome zabraniti pristup Bogu. Sveti Duh je Božji prvenstveni delitelj blagodati preko Crkve, On ima ulogu saradničke sile. Umesto da zabranjuje pristup Bogu, Crkva treba da širi taj pristup. Kakve li slavne prilike! Crkva deluje rukom u ruci s Bogom da evangelizuje i neguje grešna ljudska bića. Čudesna preobražavanja i reformisanja pojavljuju se stalno u okviru tog božanski osnovanog i opunomoćenog zajedništva. Promenjeni životi, obnovljeni odnosi, neopreterecene savesti, duhovna podrška sačinjavaju samo deo blagoslova koje uživamo udruživanjem s Božjom Crkvom.

Početna aktivnost: Svaka nova godina donosi obnovljenu nadu. Nove prilike, povezane s oslobađanjem od prošlogodišnjih pogrešnih koraka i pogrešaka, čine ovo godišnje započinjanje dugočekanim i slavljenim događajem. Razmenite štampane članke iz medija, snimljene novosti i druge informacije o novoj godini iz savremenih izvora. Raspravljajte zašto izgledi na nešto novo bude veliko interesovanje i raspiruju visoka očekivanja. Uporedite ulogu Crkve u našem povezivanju sa Gospodom, koji nas oslobađa nekadašnjih grešaka i daje nam priliku za novi početak, kao ljudima kojima su gresi oprosteni i kojima su srca očišćena.

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Pismo objavljuje oslobađanje zarobljenika, oslobađanje od osude, slobodu od naših sklonosti. To ostaje najviše nebesko delo. Isus je sve žrtvovao na Golgoti, a onda dao ovlašćenje svojim predstavnicima (Crkvi), osnaženoj prisustvovanjem svoga Duha, da obasja zamračenu planetu duhovnim očekivanjima. Ta očekivanja obuhvataju oprostjenje svakog prestupa, izbavljenje od svakog zamislivog iskušenja, povećanoj bliskosti s Bogom čijom silom se naš život neprestano preobražava i obnavlja. Vernici nalaze smisao u pomaganju novim vernicima, ohrabrujući ih, podržavajući njihovo poverenje koje sazreva jedino onda kada se prepreke uspešno uklanjaju i pobeđuju.

KOMENTAR BIBLIJE

I. Podižući pale

(Razmotri tekst u Galatima 6,1. i u Mateju 18,15-17. u razredu!)

Trajni cilj Crkve je obnovljenje, a ne osuđivanje. Mnogi terminologiju crkvene discipline shvataju kao kažnjavanje. Dobronamerni vernici, revnosni da zaštite ugled Crkve, izjavljuju da zalutali moraju da budu odvojeni da bi se izbeglo zagađenje. To je vrlo opasan pristup. Versko starešinstvo Hristovog vremena bilo je željno da kažnjava ženu uhvaćenu u preljubi (Jovan 8), ali da li su i oni sami bili bezgrešni? Zar nisu imali nikakve potrebe za oprostjenjem? Zar nije bilo nikakve božanske osude njihovog licemerja? Možda i sam izraz zaštite ugleda Crkve zahteva ponovno ispitivanje. Uporedi rad u bolnici! Bolnice postoje zbog telesnog izlečenja i obnove zdravlja. Da li svaki pacijent napušta bolnicu zdrav? Očigledno ne! Da li prisutnost povremenih žrtava poništava misiju bolnice i njenu svrhu? Da li će vaša društvena zajednica zaključiti da se bolnica mora zatvoriti zato što je izgubila jednog pacijenta? Treba li da bolnice ograniče svoju delatnost na pacijente s običnom prehladom i s drugim lako izlečivim bolestima zato da bi popravile svoj procenat uspeha i podigle svoj ugled, i da odbijaju žrtve saobraćajnih nesreća, bolesnike od raka i drugih teških bolesti? Umesto da odbijaju teške slučajeve lekari ih

leče, tražeći nove metodologije i tehnike i trude se da uspeju u lečenju. Bolesti se pažljivo proučavaju, nove terapije se razvijaju, i jučerašnje neizlečive bolesti postaju današnji čudesni proboji.

Možda oni koji leče duhovne bolesti treba da prihvate sličan pristup. Na taj način bi crkvena disciplina bila u službi spasavanja, a ne u službi kažnjavanja. Ugled Crkve bi onda počivao na agresivno stvaralačkom načinu na koji se njeni vernici bore protiv greha, a ne grešnika. Očigledno, neki će biti izgubljeni. Međutim, treba li Crkva da počne ograničavati svoju službu na dobre i primerne građane u nameri da se hvališe svojim procentom uspeha? Ako tako bude činila pokazće da je zaboravila svoju svrhu. Disciplina, u Pavlovoj upotrebi, značila je obučavanje u pravednosti. To je niz poteza čiji je cilj oblikovanje bliskijeg odnosa sa Bogom. Daleko od toga da bude ograničena na kažnjavanje, Pavlova disciplina je pozitivna i obnoviteljska. Slično dobro organizovanoj medicinskoj pomoći, crkve postaju centri za saradnju u postizanju zajedničkog cilja: izlečenja srca ranjenih grehom uz pomoć životodavne Božje ljubavi.

Uzmi i ovo u obzir: Šta treba da bude karakteristika ponašanja onih koji se prihvataju posla posećivanja otpalih? Kako se Isus približavao palima? Kako da se hrišćanin sačuva od iskušenja od kojega želi da izbavi paloga? Šta znači nalog da nosimo terete jedan drugime?

II. Sejanje i sabiranje ploda (Razmotri tekst u Galatima 6,6-10. u razredu!)

U kontekstu međusobnog pomagaja u nošenju tereta ili odgovornosti, Pavle poziva na podržavanje učitelja koji propovedaju zdravu nauku. Služeći se jezikom koji je bio razumljiv njegovim čitaocima, Pavle poziva vernike da čine zdrava ulaganja jer oni koji očekuju bogatu žetvu moraju bogato i da seju. Iako neposredni kontekst govori o materijalnom pomaganju učitelja, sam tekst ima i jedno mnogo opširnije tumačenje. Duhovna dostignuća su proporcionalna duhovnim investicijama. Oni koji žele veću duhovnu snagu moraju se

baviti napornijim duhovnim vežbanjima i izbegavati duhovnu brzu hranu. Male investicije znače i malo napredovanje. Duhovna profitabilnost je posledica ulaganja vremena u duhovne poslove.

Uzmi i ovo u obzir: Kada god je život vernika izložen velikom uticaju svetovnih medija – televizije, radija, interneta i tako dalje – kako bi se moglo očekivati značajno duhovno napredovanje? Šta treba da dominira vremenom hrišćanina ukoliko želi bliskiju zajednicu s Bogom? Kako bi hrišćanin mogao da sebe duhovno ulaže u druge, a posebno u one koji još nisu vernici?

KORAK 3 – PRIMENA

Samo za učitelje: Oni koji su zabrinuti za svoju finansijsku budućnost razumeju vrednost planiranja investicija i uvek su spremni da ulože značajna finansijska sredstva da bi sebi osigurali najveći mogući dobitak. Nažalost, crkve se često ponašaju nasumično kada se radi o poslovima koji po važnosti daleko nadmašuju finansijske transakcije. Hristova žrtva je neizmerno vrednija od sveukupne svetske monetarne vrednosti; a ipak, vernici nasumice, umesto razumno, pristupaju delu investiranja u život onih koji još ne veruju. U svetlosti sledeće vežbe, pokušaj da razviješ namernost u duhovnom investiranju da se dosegnu duše odlutalih u vašoj okolini.

Aktivnost: Po stolu poslaži obične kartice srednje veličine. Na svakoj kartici, najmanje njih deset, napiši rečenicu koja izražava jedno sredstvo kojim bi Crkva mogla da preobrazi društvo. Usredsredi se na metode kojima se služila tvoja crkva ili na one koje nude najviše uspeha u tvojoj okolini. Neka vernici nasumce uzimaju kartice. Treba da pročitaju napisanu rečenicu i da izraze zamisao svojim rečima. Neka ocene uspešnost zamisli u ostvarenju dela duhovnog preobraženja brojkama od jedan do deset. Vernici treba da opravdaju svoju ocenu dajući razloge pred razredom, koji opet ima mogućnost da iz razmotri.

Zabeleži najbolje dokaze i nabroj one karakteristike koje će najbolje pripremiti crkvu za njenu ulogu u duhovnom preobraženju. Lista ne treba da bude ograničena na sledeći niz aktivnosti i pristupa. Posluži se onim što je najprikladnije i zanemari ostatak. Lista: (1) raznošenje literature, (2) letnja biblijska škola za decu, (3) staranje o ostarelim pripadnicima društva, (4) pozivanje suseda na evanđeoske sastanke, (5) posećivanje zatvorenika, (6) posećivanje bolesnika, (7) osnivanje dečjeg nogometnog kluba, (8) propovedanje na ulicama, (9) evangelizacija od vrata do vrata, (10) održavanje zdravstvenih predavanja, (11) nabavka odeće i namirnica za usamljene i zaboravljene, (12) opraštanje neljubaznih reči drugim vernicima, (13) popravljavanje dečje odeće, (14) organizovanje izleta za decu bez roditelja, (15) razgovor sa susedima o svetkovanju Subote.

KORAK 4 – STVORI

Samo za učitelje: Iako je rad po odborima veoma značajan, treba imati na umu da se crkva nikada nije preobrazila na nekom odborskom sastanku. Samo razgovor o evanđeoskoj sili preobraženja – kao u razredu Subotne škole – ne doprinosi mnogo ispunjenju evanđeoskog naloga. Pozovite svoj razred da izađe iz svojih zidina i krene na ulice, da doprinese preobraženju sredstvima kojima ga je Bog opremio.

Aktivnost: Razmotrite pristup nekoj potrebi lokalne zajednice u toku završne faze vaše subotne škole, potrebe koju vaš razred planira da zadovolji. Postavite datum, vreme, smernice za obavljanje raznih faza vašeg poduhvata.

Četrnaesta pouka

Ključni tekst: Galatima 6,14.

Učenik će:

Saznati: Analizirajte Pavlov završni komentar Galatima koji otkriva srž njegove ljubavi prema evanđelju i prema Crkvi.

Osetiti: Saosećajte s Pavlovom dubokom zabrinutošću zbog duhovnog stanja Galata i njihovog odnosa prema njemu i lažnim učiteljima.

Učiniti: Hvaliti se jedino krstom kao centrom našeg života i naše misije.

Kratak pregled pouke:

I. Saznati: Dugačka pisma

A. Na koji način se završetak Pavlove Poslanice Galatima razlikuje od završetaka mnogih drugih njegovih poslanica?

B. Koja je njegova najvažnija tema u toj poslanici, tema koja prožima i njen završetak?

C. Čime se Pavle jedino hvali i šta je sve pretrpio zbog te svoje hvale?

II. Osetiti: Nije zainteresovan da ostavi utisak

A. Da je Pavle bio zainteresovan da ostavi dobar utisak na crkvu, po čemu bi se završetak poslanice razlikovao od sadašnjega?

B. Koja snažna osećanja su vidljiva u završetku poslanice?

C. Na koji način je pozivanje na lične žrtve i ožiljke stečene u toku misije moglo da dirne srca Galata?

III. Učiniti: Naše jedino hvalisanje

A. Koja pobuda se nalazi u središtu našeg života?

B. Čime smo skloni da se hvališemo?

C. U čemu bi se naš život promenio da smo se hvalisali jedino krstom?

Sažetak: Pavle završava svoju poslanicu Galatima snažnim ličnim pozivom, odbacivanjem svakog vidljivog oslanjanja na običaje i držeci se jedino krsta kao svog jedinog razloga za život i službu, bez obzira na žrtve.

KORAK 1 - MOTIVACIJA

Ključna zamisao o duhovnom rasteenju: Iskreni vernici se hvale, ali ne svojim dostignućima, već jedino žrtvom koju je Hristos prineo za njih.

Razlika između autentičnog hrišćanstva i religije koja je sama sebi svrha ponekad izgleda veoma mala. Ali, kada se zanemari ono što je

vidljivo, razlika je ogromna. Hrišćanstvo se hvali jedino Hristom. Religija koja služi sama sebi govori hvalisavo i o Hristu i o svojim dostignućima. Ljudi, ponekad čak i propovednici, moraju da budu pažljivi da se ne hvale svojim duhovnim dostignućima, posebno kada se upoređuju s drugima koji nisu bili, u najmanju ruku bar po onome što se vidi, tako „uspešni“. Samo jedno upoređivanje je značajno: upoređivanje između Hrista i ljudskog roda. I tu stvarno i nema upoređivanja. Najveličanstveniji rad, najrečitiji govor, najzaslužnije akademsko dostignuće, najuglačanija administracija, ne vrede ništa bez Hrista!

Upoređujući svoj duhovni pristup s pristupom svojih protivnika koji pokušavaju da uzdignu sebe, Pavle izjavljuje da se hvali jedino Hristom. Priznavajući da jedino Hristos oblikuje njegovu misiju i garantuje njen uspešan završetak, Pavle priznaje da ljudski napor, nezavisno od Hrista, ne vredi ništa. Hristos je početak. Hristos je završetak. Hristos je sve u svemu.

Početna aktivnost: Nabavi neku jeftinu, lako prepoznatljivu figuricu. Za vreme pouke, oboji figuricu bojama. Raspravljajte koliko bojenje utiče na oblik figurice. (Ni malo!) Dok se boja suši, poškropi figuricu šljokicama. Koliko su šljokice pomenile oblik figurice? (Ništa!) Ukoliko ne možeš da nabaviš potrebne materijale, ispričaj celu priču svojim rečima, naglašavajući sledeće tačke: materija ili osnovni oblik figurice ostaje isti, nepromenjen, svako nanošenje boje ili šljokica ostaje drugostepeno po značenju, jer ništa ne menja na obliku figurice. Hišćani su boja i šljokice, a Hristos je osnova i zato zaslužuje potpunu slavu. Zašto su vernici ništa bez Hrista?

KORAK 2 – ISTRAŽI

Samo za učitelje: Starozavetno razumevanje slave potiče iz zamisli o težini. Savremeni jezici odražavaju to razumevanje. Neki dijalekti govore o zločinačkim vođama kao o „teškim ljudima“. „Navaliti se svom težinom“ znači nastojati svim svojim uticajem, važnošću, društvenim položajem i autoritetom. Novi zavet nastavlja ovu

tradiciju, primenjujući ovaj termin prvenstveno na nebeskog Oca i Isusa Hrista, a samo drugostepeno na ljudska bića (Luka 12,27; Jovan 7,18). Slava, autoritet, savršenstvo – to je težina koja pripada Bogu. U upoređenju s Njime sva ljudska najplemenitija dostignuća su ništa.

KOMENTAR BIBLIJE

I. Hvalisati se krstom

(Razmotri tekst u Galatima 6,14. u razredu!)

Pavle se hvalio patnjama i sramotom koje su predstavljene krstom. Najprezreniji zločinci su bivali osuđeni na raspeće. Neka sramotnija smrt nije postojala. Da je Pavle bio plebejac, odbačen iz društva, neobrazovan, verski otpadnik, njegovo poistovećivanje s krstom se moglo razumeti. Nama je lako da razumemo zašto ljudi iz siromašnijih slojeva, obespravljani, postaju revolucionari ili teroristi; međutim, Pavlovo izjednačavanje s raspećem nadmašuje moć razumevanja. Njegovo lično svedočanstvo je glasilo: „Premda bih se i ja mogao uzdati u tijelo. Ako ko drugi misli da se može uzdati u tijelo, ja još veća. Koji sam obrezan osmi dan, od roda Izrailjeva, koljena Venijaminova, Jevrein od Jevreja, po zakonu farisej. Po revnosti gonih crkvu Božju, po pravdu zakonskoj bih bez mane. No, što mi bješe dobitak, ono primih za štetu, Hrista radi. Jer sve držim za štetu prema prevažnome poznanju Hrista Isusa, Gospoda svojega, kojega radi sve ostavih i držim sve da su trice, samo da Hrista dobijem.“ (Filibljanima 4,4-8) Pavle je bio član unutrašnjeg kruga dostojanstvenika, imao je najimpresivniji religijski, obrazovni i društveni položaj. Međutim, Pavle se ne hvali ničim drugim osim samim Hristom. Njegovi spisi pokazuju značajnu doslednost na tom području. Poslanica Galatima, pisana u početku Pavlove službe naglašava da se Pavle hvali jedino krstom. Filibljanima, pisana u toku njegovog kasnijeg ležanja u tamnici, govori to isto. Pavle, pisac više od desetak novozavetnih spisa, najslavniji hrišćanski misionar u prvom stoleću, koji je formulisao novozavetnu teologiju, smatrao je sva svoja dostignuća bezvrednima, i nije tražio nikakve slave za sebe već za Hrista.

Uzmi u obzir i ovo: Kada god hrišćani objavljuju svoja svedočanstva, da li se više bave sobom ili Hristovim delom? Zašto je raspinjanje samoga sebe tako teško? Koje opasnosti su sadržane u naglašavanju samoga sebe? Odakle hrišćani treba da crpe svoju svest o svojoj vrednosti?

II. Novo stvorenje

(Razmotri tekst u Galatima 5,2-4. u razredu!)

Na nesreću, neki hrišćanski teolozi izjednačuju obraćenje sa nalepnicom na paketu, a ne sa sadržajem paketa. Spasenje postaje zakonska transakcija koja uvodi novi status. Biblijsko hrišćanstvo, međutim, tvrdi da sadržaj života treba da pretrpi preobraženje. Kada god se vlasništvo prebacuje sa Sotone na Hrista, započinje proces koji će posle svog dovršenja savršeno promeniti život tog pojedinca. Iako taj proces zahteva saradnju vernika, zato što se posvećenje nikada ne nameće već dragovoljno prihvata, hrišćanin nikada ne sme da pretpostavi da su njegovi napori zaslužni. Kip nikada ne može da uzvikne: „Gledajte šta sam načinio od sebe!“ Kipovi ne mogu da stvore sebe ništa više nego što hrišćanin može da preobrazi sebe. Jeremija retorički pita: „Može li ris promijeniti šare svoje?“ (Jeremija 13,23) Očigledno, ova zaveta se slažu da vernik postaje novo stvorenje božanskom blagodaću umesto svojom voljom i površnim spoljašnjim promenama.

Uzmi u obzir i ovo: Pošto hrišćanin ne može da promeni sebe, prema kojem cilj treba vernik da ulaže svoje reigijske napore i zašto? Pošto proučavanje Biblije i molitva nisu sami po sebi zasluga kojom se stiže spasenje, zašto hrišćanin treba da proučava i da se moli?

KORAK 3 – PRIMENI

Samo za učitelje: Ljudi koji se bave sportom mere brzinu, veštinu i snagu. Briga oko merenja, dokazivanja i opravdanja samoga sebe nanosi čoveku neiskazanu psihološku štetu. Ljudskom rodu je očajnički potrebno bezuslovno prihvatanje koje samo Hristos može da ponudi.

Pitanja za razmišljanje:

1. Da li je Bog prvenstveno zainteresovan za zapošljavanje talenata ili za izgradnju odnosa? Objasni.
2. Kada se približavamo Bogu, šta treba da donesemo?

Pitanja za primenu:

Kao što smo već pročitali, kipovi ne mogu uzvikivati: „Gledajte šta sam učinio od sebe?“ Kipovi ne mogu da oblikuju sebe ništa više nego što hrišćanin može da sebe preobrazi. Na koji način Božja blagodat budi i preobražava duhovno mrtve i beživotne duše u život?

Samo za učitelje: Ljudi posmatraju ono što se spolja vidi. Bog posmatra srca. Započinjući ovu novu godinu, mnogi će doneti odluke o svom ponašanju koje žele da promene. Neke od tih odluka su već prekršene! Međutim, Bog želi da ga primimo u svoje srce. Kada Hristos jednom uđe u ljudsko srce, navike, način života, gledišta i ponašanja se automatski menjaju. Sebične brige su zamenjene razmišljanjem o Božjem carstvu. Ugled (spoljašnji izgled) može da postoji i bez čestitosti (unutrašnjeg preobražavanja), i Bog ne može da bude zadovoljan.

Aktivnost: Izaberi i pevaj neku pesmu iz pesmarice o slavljenju i hvaljenju Boga. Pozovi vernike da ukratko opišu kako ih reči pesme navode da slave Boga, a ne sebe.